

Osmo srečanje mladih zadruženikov na Vranskem

V senci velikanskih platan, ki skrivajo obsežno dvorišče Podgrajskega gradu pred soncem, bo to soboto in nedeljo osmo tradicionalno srečanje mladih zadruženikov na Vranskem.

Že prvi večer bodo zaropotali lonci in sklede, ko se bodo dekleta, pa tudi nekaj fantov bo po dosedanjih izkušnjah najbrž zraven, pomerila v pripravljanju jedi.

Tekmovanju v kuharskih spretnostih bo v nedeljo sledilo še tekmovanje v košnji, grabljenju, kmečki štafeti in še čem. Tako kot vsako leto pa bodo tudi letos organizirali še pogovor o družbenem položaju mladih na vasi. Na svidenje na Vranskem v soboto in nedeljo!

Celje - skladišče

D-Per

III 5/1984

1119841018 7

COBISS

SAVINJSKI OBČAN

Leto VII
Številka 7
Julij 1984

»SAVINJSKI OBČAN« izdaja Občinska konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva Žalec

Uredniški odbor: Venčeslav Satler (glavni urednik), Janez Kroflič (odgovorni urednik), člani: Marjan Golob, Jože Golič, Franc Izlakar, Vera Kalčič, Jernej Koštomaj, Cveta Mikuž, Kristjan Markovič, Mojca Nahtigal, Irena Terglav, Breda Verstovšek in Milan Žolnir.

Novinar: Irena Jelen. Vodja dopisništva: Vladka Cerovšek.

Lektor: Anka Krčmar

Naslov uredništva: Žalec, Heroja Staneta 1, telefon 710-671

Grafična priprava: Savinjski občan

Tisk: CGP Večer Maribor

Naklada: 11.000 izvodov

Po sklepu Republiškega sekretariata za infomiranje št. 1421-1/77 je časopis »Savinjski občan« oproščen prometnega davka.

Franc Šetinc ugodno ocenil razvoj v občini

Ogled proizvodnje v Sip-u, obisk nove mlekarne v Arji vasi in pogovor s predstavniki delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in s političnim aktivom — to je bil program, ki so ga v žalski občini pripravili ob obisku predsednika republiške konference Socialistične zveze Franca Šetince.

Po kratkem uvodnem razgovoru, kjer so predstavniki skupščine občine, izvršnega sveta in družbenopolitičnih organizacij predstavili razmere v občini na področju industrije, kmetijstva in družbenih dejavnosti, zahtevali enotno ureditev nekaterih zadev v republiki in opozorili na premajhno in pogosto neresnično informiranje o dogajanjih v občini, so si gostje ogledali proizvodnjo v Sip-u. Poleg tega so jim predstavniki Sip-a in Agrosa predstavili njihovo organizacijo dela ter načrte za prihodnost. Predsednika Socialistične zveze je ob obisku v Sip-u zanimala pred-

vsem dejavnost mladih glede na strukturo zaposlenih, problemi v zvezi z nabavo surovin ter kopičenje zalog oziroma, če do njih sploh prihaja.

Zatem so si gostje ogledali še Hmezadovo mlekarno v Arji vasi, kjer so jih po ogledu proizvodnje prav tako seznanili z delom in organizacijo celotnega Hmezada. Ob tem so delavci Hmezada opozorili na določene težave, ki jih pričakujejo letos zaradi zakasnitve proizvodnje v mlekarni. Letos morajo namreč v mlekarni začeti z odplačevanjem anuitet, zaradi česar bodo po oceni direktorja mle-

karne verjetno imeli ob koncu leta sedem milijard izgube.

Obisku v Sip-u in mlekarni, mimogrede pa so si ogledali še prostore občinske matične knjižnice, je sledil še razgovor s predstavniki delovnih organizacij, krajevnih skupnosti, družbenopolitičnih organizacij, skupščine in izvršnega sveta. V pogovoru je Šetinc ugodno ocenil razmere v občini, njen dosedanj razvoj in stopnjo razvosti, spodbudna pa je po njegovi oceni zlasti pozitivna zunanjetrgovinska bilanca ter ne ravno velike naložbene obveznosti v občini. Udeleženci razgovora pa so ob tej priložnosti opozorili na težave v šolstvu, pri razvoju obronkih krajevnih skupnosti ter neenotno reševanje problemov v republiki.

Irena Jelen

Nova farma v Žepini

V Žepini pri Celju so 21. julija slovesno odprli farmo za 800 govejih pitancev. Investitor te naložbe je bila Hmezadova delovna organizacija Kmetijstvo Žalec oziroma tozd Petrovče, finančno pa so jo podprli tudi Celjani, ki so imeli farmo na Žepini že več let v razvojnih načrtih. Temeljni kamen so položili pred letom dni in so investicijo dokaj hitro uresničili. Prvi hlev (za 400 pitancev) so napolnili že junija, drugega za prav toliko govedu pa bodo napolnili do jeseni. Na farmi so imeli do sedaj dva hleva za 250 pitancev in v kratkem času bo tam več kot tisoč pitancev.

— mn.

Priznanje socialistični zvezi

Ob dnevu vstaje slovenskega naroda je Občinska konferenca SDZL Žalec prejela plaketo Zveznega odbora ZZB NOV Jugoslavije. To visoko priznanje so predstavnikom Občinske konference podelili na slavnostni seji Republiškega odbora ZZB NOV Slovenije.

Sip izvaža tudi v Avstralijo

Tovarna kmetijskih strojev Sip iz Šempetra je ta mesec razširila svoje tržišče tudi na Avstralijo. Tja so pred tedni izvozili prvih 28 posebno prirejenih rotacijskih kosilnic. V Sip-u pričakujejo, da se bo začetno sodelovanje še razširilo, še zlasti zaradi dokaj ugodnih cen na avstralskem tržišču.

ij

NA NAŠIH POLJIH ŽANJEJO

Letošnja, za dobra dva tedna kasnejša žetev, je v polnem razmahu. Kmetovalci so ječmen poželi že sredi julija, te dni pa je dozorela tudi pšenica. Čeprav še ni točnih ocen, kolikšen bo pridelek, prevladuje prepričanje, da bo dober. Sicer pa so prvi rezultati že tu.

Nekoliko slabši bo pridelek pšenice v višjih legah, kjer so posevki slabo prezimili. Kmetovalci, ki sejejo več pšenice, jo bodo poželi s kombajni, po hribovskih zaselkih pa žanjejo še po starem, s kosami in srpi.

Čeprav letošnja letina ni najboljša, poznavalci razmer menijo, da nam ne bo treba kupovati kruha na tujem. O dobrem pridelku pšenice poročajo iz Vojvodine, Slavonije in drugih žitovodnih območij Jugoslavije. Optimisti pravijo, da bo možno

odkupiti predvidenih 3,4 milijone ton pšeničnega zrnja, kar bo v glavnem zadoščalo za potrebe po kruhu.

V Savinjski dolini pšenica ni glavna poljščina, kljub temu pa računamo na izdatne viške, s katerimi bomo na našem področju izboljšali oskrbo s kruhom. Kmetje kooperanti na območju kmetijske zadruge Savinjska dolina so se že spomladi pogodbeno obvezali, da bodo od letošnjega pridelka pšenice oddali Merxu 525 ton pšeničnega zrnja, možno pa je tudi, da bodo obvezo preseglj.

Kmetovalcem se mudi s pravilom pšenice tudi zaradi strniščnih posevkov. Ti bodo prišli v glavnem v poštev za živinsko krmo, ponekod pa računajo tudi na setev ajde.

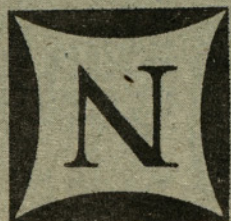
L. Trstenjak

Foto: T. Tavčar

Franco Šetinc med ogledom mlekarne v Arji vasi

VELEBLAGOVNICA

ŽALEC

nama

Za dobro jutro, za dober dan si za poletje kupite **NOVO OBLAČILO!**

Za prijetno počutje kjerkoli v naravi vas v **NAMI čaka OPREMA ZA TABORJENJE!**

PRODAJNI CENTER

LEVEC

KOMUNISTI O VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Na zadnji seji občinskega komiteja zveze komunistov so udeleženci v začetku julija razpravljali o problemih vzgoje in izobraževanja. Skupna misel vseh je bila, da je za to področje nujno zagotoviti denar in da se je treba na vsak način izogniti zoževanju programov. Na seji so se zavzeli tudi za nadaljnje uvajanje celodnevne šole, sicer bodo učenci v šolah, kjer še nimajo celodnevni programov, v neenakopravnem položaju.

V nadaljevanju so nekaj časa namenili tudi osebnim dohodkom delavcev na področju vzgoje in izobraževanja. Dohodki naj bi po oceni komunistov dosegli takšno stopnjo, da bi bilo razmerje med osebnimi dohodki

v gospodarstvu in v negospodarstvu realno.

Na gospodarskem področju pa bodo morali komunisti v naslednjih mesecih spregovoriti o izplačilu osebnih dohodkov delavcem v tistih delovnih organizacijah, kjer poslujejo z izgubo. Nekatere delovne organizacije v žalski občini so namreč morale že teden mesec izplačati zmanjšane osebne dohodke. Kakšno je stanje v naši občini in kako poskusi izhod iz tega položaja — to naj bi bilo vprašanje, ki bi ga po oceni udeležencev seje komiteja morali skupaj obravnavati komunisti in predstavniki sindikalnih organizacij na eni izmed naslednjih skupnih sej.

ANTON RODE PREJEL REPUBLIŠKO PRIZNANJE

„Vsaka nagrada je presenečenje. Pomeni priznanje, je pa tudi obveza, kajti iz anonimnosti prideš bolj na oči javnosti. Je pa vsekakor spodbuda za nadaljnje delo.“ Tako pravi Anton Rode, istošnji dobitnik

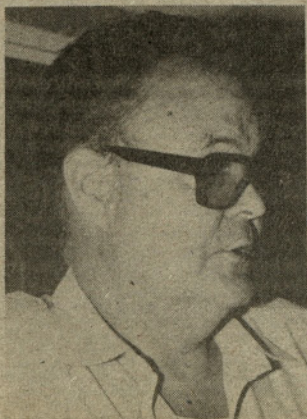
skupščine občine in vodja delegacije, pa delegat in predsednik delavskega sveta v temeljni organizaciji in član delavskega sveta delovne organizacije.

Anton Rode je bil deloven tudi kot predsednik osnovne organizacije sindikata, njegovo strokovno in pošteno delo pa znajo poleg sodelavcev ceniti tudi kmetje kooperantje, katerim kot revirni gozdar nemalokrat prisloži na pomoč z dobrim nasvetom.

Danes najde Anton Rode poleg svojega rednega dela v temeljni organizaciji celjskega Gozdnega gospodarstva Gozdnik v Žalcu čas še za delovanje v svoji osnovni organizaciji sindikata, občinski sindikalni organizaciji in njenih organih, pa v republiškem odboru sindikata delavcev gozdarstva in drugod.

Ob svojem bogatem in pestrem delu si je nabral nemalo izkušenj in zato tudi njegova ocena, da smo sistem samoupravljanja preveč birokratični, najbrž ni iz trte zvita. Je rezultat spoznanj, vsakodnevnih izkušenj in dognanj, ki jih človek srečuje pri vsakodnevnem delovanju. Čimmanj takšnih ovir in čestitke za prejeto priznanje, Anton Rode!

Irena Jelen

Anton Rode

republiškega priznanja in nagrade samoupravljalcev.

Priznanje in nagrada sta dokaz njegovega večletnega aktivnega delovanja. Med drugim je bil v preteklem mandatnem obdobju delegat zbora združenega dela

Predsednik komisije za inovacije Ernest Emenc podeljuje prvo nagrado in priznanje Ivanu Jeleni in Milanu Šmidu (foto: T. Tavčar)

Nagrade in priznanja inovatorjem

Na slavnostni seji skupščine občine na Polzeli so tudi letos podelili nagrade in priznanja za inovacijsko dejavnost.

Za množično inventivno dejavnost so člani komisije za inovacije podelili prvo nagrado Ivanu Ratu, Sip Šempeter, za inovacijo spremembe trgalnih letov na kombajnu; drugo nagrado je prejel Edi Jug, Tovarna nogavic Polzela, za zamenjavo dveh črpalk z eno in s tem prihranek energije, tretjo nagrado in priznanje pa je prejel Ivan Zohar iz Aera Šempeter za izboljšavo nanašanja emulzije na papir.

Za razvijanje in uvajanje nove proizvodnje so podelili dve

nagradi in priznanji. Prvo je prejel Avgust Plaskan, Sip Šempeter, za razvijanje in uvajanje induktivnega kaljenja, drugo pa sta dobila Vlado Srebre in Anton Laznik, Sip Šempeter; za povečanje produktivnosti linije kombajnov in prikolice.

Za raziskovalno delo sta prvi nagradi prejela Ivan Jelen in Milan Šmid, Sip Šempeter, za projekt rotacijski kosilnik-gnetilnik; drugo Jani Prekoršek in Stane Novak, Sip Šempeter, za projekt dvovrstni silažni kombajn, tretjo pa Andrej Florjan, Franc Rančigaj in Ivan Štamol, Sip Šempeter, za projekt enosni motorni kosilnik.

Akcija za pomoč delavcem Gorenja v žalski občini ni uspela — Ponekod že nakazali denar.

Delavci so rekli: Ne

Čprav so si v občini prizadevali, da bi akcija za solidarnost z delavci Gorenja stekla, je le-ta doživela neuspeh. K temu so v precejšnji meri prispevali tudi pomembni podatki o razmerah v tamkajšnjih delovnih organizacijah.

V žalski občini so zelo hitro sprejeli pobudo za pomoč delavcem v teh velenjskih delovnih organizacijah. Glavni pobudnik akcije v občini so bili predvsem sindikalni delavci ter člani občinskega sveta Zveze sindikatov, pri izvedbi akcije pa naj bi sodelovali tudi člani ostalih družbenopolitičnih organizacij, skupščine občine ter izvršnega sveta.

Razlogi, da smo se v občini med prvimi vključili v akcijo, so predvsem v tem, da je v Gorenju zaposlenih okrog 600 delavcev iz naše občine, da gre za sosednjo občino ter zaradi samega nevzdržnega položaja delavcev v tamkajšnjih delovnih organizacijah.

Odziv na pobudo oziroma izpeljavo akcije je bil med delavci različen; ponekod je bila akcija tik pred koncem, drugje so denar že nakazali, ponekod pa so akciji tudi nasprotovali in je niso podprli.

Po oceni delavcev občinskega sveta Zveze sindikatov so glavni razlogi za neuspeh zastavljenih ciljev predvsem v številnih nejasnostih v zvezi z osebnimi dohodki delavcev v Gorenju, na zastavljena vprašanja iz Titovega Velenja ni bilo dovolj zahtevanih povratnih informacij, temu pa se je pridružila še nedorečenost same akcije. Delavci v žalskih delovnih organizacijah bi namreč lahko odstopili enodnevni zaslužek za sanacijo delovne organizacije ali za sklad skupne porabe, ne pa za osebne dohodke, kakor je bila zastavljena akcija na celjskem območju.

V svoji oceni, ki so jo člani občinskega sveta sprejeli pred nedavnim, je bila izražena tudi vsa podpora proizvodnim delavcem v Gorenju. Le-ti namreč po njihovem mnenju nosijo najmanjši delež krivde za razmere in težave, s kakršnimi se srečujejo v teh delovnih organizacijah.

Irena Jelen

Plačane obveznosti — pogoj za osebni dohodek

Kako bodo delovne organizacije izplačevale osebne dohodke delavcem, če ne bodo imele poravnanih vseh svojih obveznosti? Kako zagotoviti večjo likvidnost? Bodo v nekaterih delovnih organizacijah izplačevali le akontacije namesto celotnih osebnih dohodkov? — To so bila nekatera vprašanja, ki so se pojavljala na zadnji seji članov predsedstva Zveze sindikatov konec julija, ko so obravnavali uveljavljanje zakona o začasnih prepovedi z razpolaganjem družbenih sredstev za izplačevanje osebnih dohodkov.

Zakonska določila prinašajo nekatere novosti pri izplačevanju osebnih dohodkov. Med drugim namreč zahtevajo, da bodo morale vse delovne organizacije ob vsakem dvigu denarja za osebne dohodke priložiti potrdilo o tem, da so v delovni organizaciji poravnali vse obveznosti. V primeru, da delovna organizacija ni poravnala vseh svojih dolgov in obveznosti, pa delavcem ne bodo smeli izplačati celotne višine osebnih dohodkov.

Ob tem se je takoj pojavila razprava in dilema članov, kdo bo podpisoval zahtevana potrdila, še zlasti tam, kjer gre za velike delovne kolektive in visoke vsote denarja. Hkrati pa je predstavnik SDK-ja, ki je članom predsedstva pojasnjeval nova zakonska določila, opozoril na to, da bo lahko kaj hitro prišlo do zamika izplačil osebnih dohodkov, pač odvisno od tega, kdaj bodo v

delovnih organizacijah lahko poravnali obveznosti.

Po dosedanjih izračunih žalskim delovnim organizacijam sicer ne pretijo posebne težave v zvezi z izplačevanjem denarja, ker ni večjih izgubašev, delovne organizacije pa v glavnem redno plačujejo svoje obveznosti. Kljub temu so se sindikalni delavci dogovorili, da bodo skupaj z občinskim komitejem Zveze komunistov in z drugimi dogovorili za določene aktivnosti, organizacijam združenega dela pa predlagali, da pripravijo programe za primere, če bi prišlo do kritičnih razmer. Delavce naj bi pravočasno tudi opozorili, da je možen zamik izplačilnih dni, čim več pa naj težave z nelikvidnostjo rešujejo solidarno znotraj OZD in sestavljenih organizacij. Nova zakonska določila bodo pričela veljati konec tega meseca.

Irena Jelen

Podelili državna odlikovanja

V prostorih občinske skupščine so v začetku julija podelili državna odlikovanja.

Red dela s srebrnim vencem za zasluge in dosežene uspehe pri delu za napredek države so prejeli: Helena Čufer, Štefan Juvančič, Tatjana Zakonjšek in Stanislav Zavšek.

Največ zaslug pri socialistični izgradnji države, zaradi česar so bili odlikovani z medaljo zaslug za narod, so po oceni predsedstva SFRJ imeli: Savo Obradović, Ivan Pavlič, Ana Sobočan-Parfant in Ivan Svet.

Z medaljo dela za trud in dosežene uspehe pri delu pa so bili odlikovani: Rudolf Baloh, Jožef Kek, Bara Novak, Anton France, Edita Jančič-Kovše ter Stanislava Paladina-Pilih.

Skrčen obseg negospodarskih investicij

Ker je bila javnost o negospodarskih naložbah v občini Žalec obveščena le delno in nepopolno, želimo s celovitejšo informacijo vendarle opozoriti tudi na racionalno obnašanje pri vlaganju družbenih sredstev in sredstev občanov.

Nesporno je, da je bila občina Žalec še pred petnajstimi leti na meji nerazvitih občin v Sloveniji in da beleži od leta 1970 naprej hiter vzpon gospodarske moči. Danes se nahaja na lestvici razvitosti neke v sredini in spada med srednje razvite občine. Napredek je prisoten na vseh področjih — tako v industriji, kmetijstvu, malem gospodarstvu in v trgovini. Pred leti je bila občina še med neaktivnimi, že nekaj let pa se uvršča med aktivne izvoznike. Svoje izdelke izvažajo dvajset organizacij, izvoz povečujejo vsako leto, indeks pokritja uvoza iz izvozom pa znaša danes 180 (samo na konvertibilno področje pa preko 160).

Da smo v času hitrega razvoja gospodarstva lahko dohajali tudi zadovoljevanje potreb na področju družbenega standarda, smo s solidarnostjo in enotnostjo delovnih ljudi in občanov od leta 1968 dalje izvedli štiri referendumske programe, kjer so bila udeležena znatna sredstva občanov v izgradnjo potrebnih objektov. Takšna solidarnost je bila še toliko bolj aktualna, saj je razvoj občine vseskozi policentrično usmerjen.

Četrti samopriskpevek se izteče konec decembra letos. V tem referenduskem programu, ki je bil sprejet za obdobje petih let (1980—1984), smo v družbenih dejavnostih načrtovali izgradnjo šestih samostojnih objektov in 42 dograditev in obnovitev na področju osnovnega šolstva, otroškega varstva, kulturne dejavnosti, zdravstva, telesnokulturne dejavnosti, socialnega skrbstva in za področje SLO. Sredstva se stekajo ločeno za posamezne dejavnosti, vsaka pa ima referenduskim sprejet prioriteten vrstni red. Glede na to, da smo sledili usmeritvam in iz prispelnevih stopenj za samopravnih interesne skup-

nosti izločili investicije ter izločili druge vire, smo celoten program prepolovili, saj bomo realizirali le nekaj nad 50 odstotkov vlaganj. Tudi od načrtovanih šestih samostojnih objektov bomo zgradili samo tri, med temi bo tudi kulturni dom s knjižnico v Žalcu, ki je bil načrtovan že v prejšnjih dveh referenduskim programih. Izgradnja tega objekta je danes 100-odstotno pokrita s sredstvi samopriskpevka. Poleg vlaganj v družbeni standard v občini pa smo izpolnjevali tudi vse obveznosti, ki smo jih sprejeli skupaj z drugimi občinami za posodobitev bolnišnice v Celju.

Načrt kulturnega doma s knjižnico smo projektirali tako, da je ostal najnujnejši del za izvajanje kulturne dejavnosti in knjižničarstva, z dodatnim projektom pa ga lahko dogradimo kdajkoli kasneje, ko bodo spremenjeni pogoji to dovoljevali. Prav tako smo prepolovili projekt prostorov za potrebe SLO in ga še dodatno zmanjšali na najnujnejši del. S takšnim pristopom smo vsekakor prispevali k razbremenitvi družbenih sredstev in sredstev občanov, posebej še, ker že tečejo razprave o odložitvi naslednjega občinskega samopriskpevka.

Druga julija 1984 so zbori občinske skupščine, po predhodnih razpravah v družbenopolitičnih organizacijah in v krajevnih skupnostih ter delegacijah, obravnavali informacijo o izgradnji omenjenih objektov in se zaradi potrebe na eni strani in racionalnega pristopa na drugi strani pozitivno opredelili do izgradnje. Na isti seji so zbori obravnavali problematiko zdravstva ter bili obveščeni o posodobitvi bolnišnice v Celju. Glede na racionalen pristop in razbremenitev družbenih sredstev pri vlaganjih v družbene dejavnosti so zbori na predlog izvršnega sveta zadalžili občinsko zdravstveno skupnost in izvršni svet, da že sedaj in po prenehanju veljavnosti družbenega dogovora za posodobitev bolnišnice v Celju poiščeta ustrezne oblike dodatnega in nadaljnega financiranja izgradnje tega objekta.

Viljem Petek

Dobitniki priznanj samoupravljalcev

Tudi letos so člani kluba samoupravljalcev podelili priznanja za dosežene rezultate in aktivnosti v razvoju samoupravnih in delegatskih odnosov. V dvorani občinske skupščine so priznanja prejeli: Jože Bizjak, Letuš, Jože Cokan, Juteks Žalec; Ludvik Drčar, Samoupravna stanovanjska skupnost Žalec; Marjan Drobne, Hmezd, Žalec; Alojz Hrušovar, Žalec; Karli Kolar, Savinjski magazin Žalec; Herta Tubelj, Tovarna nogavic Polzela; Ivanka Matek, Nama Žalec; Majda Marinko, Strojna Žalec; Zofka Repnik, osnovna šola Vere Šlander Polzela; Zeljko Sevenjšek, osnovna šola Ljube Mikuš Žalec; Leopold Tkalec, Ferralit Žalec; Slavko Storman, Minerva, Zabukovica; Ivan Zohar, Aero Šempeter; Tine Zakonjšek, Komunala Žalec; Franc Matek, Keramična industrija Liboje; in Sip Šempeter.

ij

Tako smo praznovali občinski praznik

Prihodnje leto praznik v Libojah

Slavnostni govor predsedniku izvršnega sveta, podelitev grbov, plaket in značk občine ter nastop učencev tamkajšnje osnovne šole in članov Svobode — takšen je bil program letošnje slavnostne seje občinske skupščine na Polzeli.

Seja je bila v dvorani doma Svobode. Po uvodnem pozdravu predsednika skupščine občine Viljema Petka in polaganju venca pred obeležjem žrtvam fašizma je zbranim udeležencem, med njimi so bili tudi častni občani, prvoborci, dosedanjí nagradenci ter gostje iz pobratenih občin, spregovoril predsednik izvršnega sveta Ervin Janežič.

Uvodoma je opisal kraj, kjer so letos pripravili občinsko praznovanje, njegove značilnosti in dosedanjí razvoj, zatem pa je spregovoril o trenutnih razmerah v občini. »Lani je dejal E. Janežič, »pa tudi v preteklih letih ugotavljamo, da nam raste fizični obseg proizvodnje tako v industriji, kmetijstvu in drugih dejavnostih proizvodnje. Že nekaj časa ugotavljamo, da smo po ustvarjenem dohodku na delavca, po stopnji reproduktivne in akumulativne sposobnosti nad poprečjem na celjskem območju in nad republiškim poprečjem.«

»Tudi pri povečanju izvoza«, je nadaljeval E. Janežič, »predvsem na zahodna tržišča, zmanjševanju uvoza ter pri pokrivanju uvoza z izvozom dosegamo zelo ugodne rezultate. Lani smo izvozili za 70 odstotkov več blaga kot pa smo uvozili surovin in reprodukcijskih materialov.«

V svojem govoru je predsednik izvršnega sveta opozoril tudi na določene težave in probleme, zlasti na številne spremenjene načrte nadaljnjega razvoja na vseh področjih, kar je predvsem posledica varčevanja in razmer v gospodarstvu. Udeležence je opomnil tudi na mnoge konkretne probleme v občini, kot so močna izrabljenost osnovnih sredstev in opreme predelovalne industrije, le-ta se v zadnjih letih vse bolj vključuje v izvoz in tega tempa ne bo vzdržala, če ne bomo investirali vanjo. Delež investicijskih naložb v gospodarsko dejavnost, je še dodal E. Janežič, pa je bil v zadnjih dveh letih med 80 in 85 odstotki.

Ob koncu je E. Janežič omenil še probleme na področju družbenih dejavnosti in pa razmere na našem najbolj neurejenem, to je komunalnem področju. V zvezi s tem je tudi razložil, da bomo še v tem mesecu pričeli z izgradnjo osrednje čistilne naprave v občini, kar bo omogočilo nadaljnjo izgradnjo primarne in sekundarne kanalizacije.

V nadaljevanju so na Polzeli podelili grbe, plakete in značke občine, najboljše inovatorji pa so dobili nagrade in priznanja. Na slavnostni seji so imenovali tudi častne občane naše občine: Albina Vipotnika-Strgarja, Antona Boleta in Antona Kotnika-Robido.

ZLATI GRB so prejeli: Tekstila tovama Prebold; Kristjan Bobovnik-Mišo, Zalec; Jože Jeram, Braslovče in Stane Rednak, Zalec. **SREBRNI GRB**: Delavsko prosvetno društvo Svoboda Polzela; Meta Rainer, Zalec; Hranilno kreditna služba kmetijstva in gozdarstva, Zalec. **BRONASTI GRB**: Industrijsko gasilsko društvo Tekstilne tovame

Prebold; Krajevna konferenca SZDL Polzela; Slovensko kulturno športno društvo Oton Zupančič, Salzburg.

PLAKETE občine so prejeli: Anton Brinar, Prebold; Danijel Brišnik, Gomilsko; Stanko Dolar, Gotovlje; Franc Jelen, Polzela; Tone Privošnik, Gomilsko; Stanislav Skok, Prebold; Nikolaj Tratnik, Zalec; Ivan Uranjek, Petrovče; Viktor Divjak-Rudi, Prebold, in Slavko Sorli, Sempeter.

ZLATO ZNAČKO sta prejela Dominik Vrbič iz Žalca in Jože Zakonjšek, **SOZD Agros**; **SREBRNIMI ZNAČKAMI** pa so nagradili Janeza Brinovca iz Letuša; Marijo Jager iz VVZ Prebold, ter Dominika Pirmata, Tovarna nogavic Polzela.

Na slavnostni seji so podelili tudi **republiško priznanje sekretariata za ljudsko obrambo Mariji Štorman, Zalec**, **srebrno značko občinskega sveta za SLO in DSZ** pa je prejel Ljubo Korber, Zalec. Člani sveta so podelili še priznanja, ki so jih dobili: Jakob Lesjak, Vinska gora; Robi Milnar, OK ZSMS Zalec; Anton Ajdič, Meddruštveni odbor PD Savinjska; aktiv ravnatelj osnovnih šol žalske občine, ter člani radiokluba Zalec.

Ob koncu so udeleženci potrdili še predlog Socialistične zveze, da bo občinsko praznovanje prihodnje leto v Libojah, s krajšim kulturnim programom pa so se predstavili učenci tamkajšnje osnovne šole ter člani DPD Svoboda iz Polzele.

Razstava cvetja, gob, lovskih trofej ...

V času občinskega praznika so člani domačega in tujih hortikulturnih društev, delovne organizacije in posamezniki prinesli v telovadnico osnovne šole na stotine živopisanih cvetic in grmovnic, ki so krasile tridnevno, že enajsto republiško razstavo Hortikultura 84.

Poleg gojiteljev cvetja so se predstavili še lovci, gobarji, čebelarji in ribiči, ki so zasedli prenovljene prostore stare osnovne šole, kjer je zdaj dom krajanov. Pridih in mik domačnosti pa so razstavljemu dajali še prikazani pogrinjki in razstavljena ročna dela. Vsekakor veljata organizatorjem vsa pohvala in priznanje.

Na otvoritvi razstave so podelili tudi številna priznanja in nagrade za delo na tem področju, razvili društveni prapor Čebelarke družine, s krajšim kulturnim programom pa so sodelovali učenci tamkajšnje osnovne šole.

Med tridnevno razstavo je bila na Polzeli tudi skupščina zveze hortikulturnih društev, kjer so pozvali ljudi k sanaciji voda in vodotokov v Sloveniji ter sprejeli resolucijo za rešitev kanjona reke Tare. Na njenih vodah naj bi namreč pričeli graditi hidroelektrarne, čemur pa člani hortikulturnih društev in drugi borci za varstvo okolja ostro nasprotujejo.

Na skupščini so se udeleženci tudi dogovorili, da bo prihodnje leto razstava na Premskem gradu v Ilirski Bistrici.

Poročila iz občinskega praznovanja so pripravile: Irena Jelen, Marjana Natek in Jasna Rode

Srečanje rudarjev

V okviru občinskega praznika so v Grižah že drugi organizirali srečanje bivših in sedanjih rudarjev iz Zabukovice, Montane, Liboj in Titovega Velenja. Pokrovitelj tokratnega srečanja je bil občinski sindikalni svet.

Srečanje se je pričelo v Zabukovici, kjer je do leta 1966 deloval rudnik. Rudarji in številni gostje so se zbrali pred bivšo upravno zgradbo rudnika, kjer so rudarji odkrili ploščo v spomin na tamkajšnji rudnik. Spomin na rudnik je obudil upokojeni rudar Karel Močivnik, ki je povedal nekaj besed tudi o življenju v rudniku, o revolucionarnem gibanju delavcev pred vojno, o dogodkih med NOB in v povojnem obdobju. Udeležencem otvoritve je zapel še pevski zbor Društva upokojencev iz Zabukovice, s krajšim programom pa so se predstavili tudi najmlajši krajan.

V nadaljevanju so se rudarji zbrali v domu Svobode v Grižah, kjer so udeležencem spregovorili predstavnik pokrovitelja, krajevne skupnosti, slavnostni govornik pa je bil upokojeni rudar in predsednik odbora za organizacijo srečanja Ivan Grobelnik. Zbranim je spregovoril o času obnove, o udarništvu, med drugim pa je opozoril tudi na tretji julij 1934, ko so organizirali gladovno stavko zasavski rudarji.

Govornikom so s krajšim kulturnim programom sledili še učenci tamkajšnje osnovne šole in godbeniki iz Zabukovice. V počastitev rudarskega praznika so v mali dvorani doma Svobode v Grižah odprli tudi razstavo sli, domačina Adija Pirtiška. Zaradi slabega vremena pa so se morali prireditelji odpovedati organizaciji parade, kjer bi se na čelu povorke vil prapor sindikata tamkajšnjega rudnika. Na njem so namreč še danes trakovi, ki so jih rudarji prejeli ob prvi petletki.

Dan gasileev

V začetku julija so gasilci žalske občine na Polzeli praznovali dan gasilca, ki ga praznujejo vsako leto ob občinskem prazniku. Polzelsko gasilsko društvo je ob tem praznovalo še svojo 80-letnico. V počastitev visokega jubileja so se polzelski gasilci zbrali na svečani seji. O poti in delu društva je spregovoril predsednik Marjan Novak. Za petdesetletno delo pa sta prejela priznanja Leopold Špacapan in Ivan Cajhen.

Za praznovanje dneva gasilca so pripravili mimohod ešalonov in zborovanje v parku pri graščini Senek. V mimohodu je sodelovalo več kot šeststo gasilcev iz vse občine. Na zborovanju so gasilcem spregovorili predsednik občinske gasilske zveze Oto Kuder, predsednik sis-a za požarno varnost Dane Senič in načelnik gasilske zveze Anton Gros.

Poudarili so velik pomen gasilstva pri preprečevanju in gašenju požarov ter o pripravljenosti in gasilski opremljenosti na elementarne nesreče.

Za prizadevano delo v gasilskih društvih so prejeli priznanja: Pavel Ribič, Marjan Obreza, Ivan Antloga, Ivan Jerman, Oto Rančigaj, Fanika Pepel, Vinko Brišnik, Marjan Štainer, Alojz Kovče, Stanko Podbregar, Branko Virt, Vinko Zapussek, Janez Božič, Marjan Lubej in Alojz Rojnik.

Viljem Petek podeljuje zlati grb Kristjanu Bobovniku na slavnostni seji občinske skupščine (foto: T. Tavčar)

Rudarji so odkrili spominsko ploščo v Zabukovici (foto: J. Rode)

Razstava cvetja, prav tako pa tudi lovskih, gobarska, čebelarstva in ribiška so bile vredne ogleda (Foto: T. Tavčar)

Odvzem potnih listov preboldskim izgrednikom

V junijski številki Savinjskega občana je bil na tretji strani objavljen članek z naslovom »Preboldski vandalizem ponovno pred sodiščem«. V predzadnjem odstavku članka je izražen dvom o pravilnosti odvzema potnih listin storilec skrunjenja spomenika v Preboldu. Zato želimo pojasniti postopek pri odvzemu potnih listin Srečku Koritniku in Dušanu Zupanču.

Občinski sekretariat za notranje zadeve skupščine občine Zalec je 22. marca 1984 sprejel zahtevo

Temeljnega sodišča v Celju, enotav Zalca, opr. št. K 86/84, z dne 20. marca 1984, za odvzem potnih listin Srečku Koritniku, roj. 7. 3. 1963, iz Marije Reke št. 5, zaradi kaznivnega dejanja po čl. 246/1 KZ SFRJ (poglavje omogočanje uživanja mamili) in Dušanu Zupanču, roj. 10. 2. 1964, iz Prebolda št. 127/b, zaradi kaznivnega dejanja po čl. 246/II. — I. KZ SFRJ (poglavje omogočanje uživanja mamili).

Zoper oba je bila dne 2. marca 1984 vložena pravnoomočna

obtožnica. Skladno s 45. členom in prvo točko 1. odstavka 43. člena zakona o potnih listinah državljanov SFRJ (Uradni list SFRJ, št. 30/79) se namreč že izdana potna listina odvzame na zahtevo pristojnega sodišča ali javnega tožilca tistemu, zoper katerega je izdan sklep o preiskavi ali je brez preiskave vložena obtožnica na podlagi šestega odstavka 160. člena zakona o kazenskem postopku oziroma dano soglasje preiskovalnega sodnika,

dase brez preiskave vložijo obtožnica na podlagi drugega odstavka 160. člena zakona o kazenskem postopku.

Občinski sekretariat za notranje zadeve skupščine občine Zalec je tako v zakonitem roku z odločbama odvzel potni listini dne 9. aprila 1984 Srečku Koritniku, ki ga je že pred tem deponiral pri našem organu zaradi odhoda na služenje vojaškega roka v JLA, in dne 11. aprila 1984 Dušanu Zupanču.

č. Slednji je dne 21. marca 1984 z veljavno potno listino odšel v tujino, takoj po vrnitvi domov pa jo je 23. maja 1984 oddal.

Zaradi storjenega delikta skrunitve spomenika Slavka Slandra v Preboldu pa naš organ doslej še ni sprejel od pristojnega sodišča zahteve za odvzem potnih listin.

ČLAN IZVRŠNEGA SVETA IN OBČINSKI SEKRETAR ZA NZ

Jože Kučer

POPRAVEK

V junijski številki Savinjskega občana smo zaradi napačnih podatkov zapisali, da praznujejo na Polzeli svoj krajevni praznik drugega avgusta. V resnici imajo krajevni praznik drugega oktobra, v spomin na dan, ko so v Mariboru leta 1942 ustrelili večje število domoljubov. Za napako se opravičujemo.

PO POTEH NOB V SAVINJSKI DOLINI

Kako so se spopadli borci Mirkove čete

Konec junija 1942. leta so se pod vrhovi Gore Oljke in paških vrhov utaborili borci Mirkove čete. Zaradi izdaje je prišlo do hujšega spopada med borci in skoraj tisočdesetimi Nemci.

Ravno tistega dne je z Dobrovelj krenil na zvezo z Mirkovo četo v okolico Andraža Ivo Zupanc-Ludvik. Takole so mu ostali v spominu dogodki tistega poletnega dne.

KOSCI IN DRVARJI SO BILI PREOBLEČENI GESTAPOVCI

„Bil sem v taboru, ko smo zjutraj okrog devete ure dobili sporočilo, da se v Andražu zbira

vojaštvo in da se šušlja o napadu na partizane. Kmalu zatem so prišli mimo tabora trije možje s sekirami na ramah. Stražar jih je zaustavil, toda po nekaj besedah so se sporazumeli in odšli dalje. Bili so drvarji, ki so šli pripravljat drva. Toda v resnici so bili gestapovci.

Sumili smo, da nekaj ni prav, toda kasneje smo nanje pozabili. Okrog enajste ure so mimo tabora spet prišli novi delavci — tokrat kosci. Sedem jih je bilo, zla slutnja v nas pa se je še povečala. Predlagali smo komandantu Mirku, da bi se povzpeli na greben, ki se je razprostiral na naši levi strani. Tabor se je namreč nahajal ravno na dnu majhne

doline. Ravno pravišnje, da so nas Nemci imeli kot na dlani, če bi prišlo do nenadnega napada. Toda Mirko nas ni poslušal.

Okrog ene ure je poslal patrolo. Le-ta se je kmalu vrnila in povedala, da ni nič posebnega, le pri kmetu za grebenom so videli nekaj ljudi.

Čez dobri dve uri je začelo nekje pod Goro Oljke pokati. Strelji so bili redki, vendar zelo močni. Nismo si znali razložiti, kaj bi to pomenilo. Počasi smo se iz doline premaknili na bližnji greben. Kosilo je bilo ravnokar kuhano in nekateri so v svoje posode dobili prve porcije. Takrat pa je vrvež okrog lonca pretrgal strel in obenem krik: „Stoj!“

OPOZORILNI STRELI Z MOŽNARJI

Kot strela smo zgrabili orožje in nahrbtnike ter sledili komandantovim ukazom. Z dvema tovarišema sem se znašel na čelu kolone, v predhodnici. Urnih korakov smo krenili po grebenu navzdol ter čakali, kdaj bo zaropotalo. Previdno smo se bližali potoku in slabi gozdni cesti. Nismo bili še čisto pri poti, ko so zagrmeli strelji z naše desne strani. Tam je bila postavljena nemška zaseda, ki smo jo v kratkem času uspešno prebili. Ko je komandant Mirko videl, da smo padli v zasedo, je obrnil koloni in tako zdrvel Nemcem naravnost v roke. Mi trije pa smo krenili naravnost proti Gori Oljki, kot nam je bilo prej naročeno. Skrbelo nas je, kaj bo z našimi tovariši, saj so po dolini treskale bombe, kdaj pa kdaj pa je vmes zagrmel težki mitraljez.

Po dobri uri je ropot bitke potihnil, le tu in tam se je še oglasil samotni strel. Mi trije smo se počasi pomaknili proti „vejičici“ in čakali, da se zmrachi. Vejica smo pravili hiši sredi vinogradov

na severni strani Gore Oljke v bližini Andraža, kjer so domači vedno našli prostor in kos kruha za partizane.

Ob prvem mraku se je eden izmed tovarišev približal hiši in se kmalu vrnil z gospodinjjo. Povedala nam je, da so bili ves čas borbe v gozdu, ker so se bali aretacije. Dodala je še, da so prepozno zvedeli za izdajo, da bi jih lahko obvestili o njej. Zato sta gospodar in njegov sin napolnila možnarje in z njimi oddala nekaj strelcev, da bi nas vsaj nekako obvestila. To so bili tisti prvi strelci, ki si jih prej nikakor nismo znali razložiti.

Ko se je še nekoliko zmrachilo, smo odšli iskat svoje tovariše. Kmalu smo jih odkrili. Najprej Katjo, nato Buča in Uba, kasneje Emo in končno Mirka z ostalimi borci. Zvedeli smo, da je četa naletela na močno zasedo in nemški obroč, in katerega so se prebili z drznim jurišem. Iz borbe so se izvlekli s tremi mrtvimi in tremi ranjenci, medtem ko je sovražnik imel večje izgube.

Zvenk postane partizan

Zvenk je bil pravzaprav pastir. Star je bil petnajst let, a ni imel ne očeta ne matere. Oba sta pred leti umrla. Dolgo se je potikal od hiše do hiše; ko pa je prišla vojna, ga je vzel k sebi kmet Smrekar.

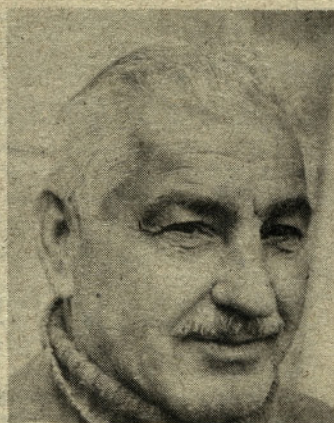
Njegovo pravo ime je bilo Jakec. Ker pa je zmeraj nosil v žepu kaj takega, kar je zvenketal, so mu nadedli ime Zvenk.

Nekega dne so prišli na planino Nemci. Zaslisevali so Zvenka. Trdili so, da ima gospodar zvezo s partizani, kar je Zvenk zanikal, zato so ga pošteno pretepli. Ko so odšli, je Zvenk stisnil pest in zapretil z njo:

„Le čajajte, hudci, še vam pokažem!“

Zvenk je bil vsak dan bolj zamišljen. Rad bi pobegnil k partizanom, teh pa že dolgo ni bilo naokoli. Najbolj ga je skrbelo orožje. Ker ni prišel do njega, je vzel gospodinjji velik kuhinjski nož, gospodarju pa sekirico. In je šel.

Že tri dni je stikal po gozdovih, a na partizane ni naletel. Četrti dan je prišel pod veliko planino. Bližala se je noč. Sklenil je, da bo prenočil na bližnjem seniku, ki je bil napol podrt. Z zgornje strani je zlezal na pod. V senu si je poskušal pripraviti ležišče. Nenadoma se mu je zazdelo, da čuti v nosu cigaretni dim. Zavihal je nos in prisluškoval. Na podu je napravil dva tih koraka, ko mu je naenkrat zmanjkalo tal pod

Jože Pfeifer

Matevž Vovk

Franc Antloga

Rozi Artnik

Vsaj enkrat letno

Ob občinskem prazniku sta občinski odbor in krajevna organizacija Zveze borcev pripravila srečanje borcev, izseljencev in internirancev. Srečanje je bilo zaradi slabega vremena v graščini Senek. Zbranim je spregovoril najprej predsednik KO ZBNOV Milko Medvešek, nato pa predsednik občinskega odbora, ZBNOV Zalec Rado Čilenšek. O srečanju so nam nekateri povedali takole:

Jože Pfeifer: „Prav je, da se srečamo vsaj enkrat letno. Praznik občine pa je kot nalašč tudi za takšna srečanja. Škoda je, da je vreme slabo, saj bi tu v Senškem parku bilo lahko prav

lepo.“

Franc Antloga: „S kolegom sva prišla iz Gotovelj. Če se le da, srečanja ne zamudim. Tu se vidavam s prijatelji in marsikatero rečemo.“

Rozi Artnik: „Nisem bila borka, vendar sem v taborišču smrti — Auschwitz, veliko prestala. Prav je, da se tudi nas spomnimo in tako pridemo skupaj vsaj enkrat letno.“

Matevž Vovk: „Na ta naša srečanja hodim zelo rad, ker se tukaj srečamo s sorodci, s katerimi bi se sicer malokdaj ali pa nikoli. Vse priznanje krajevni organizaciji ZB in občinskemu odboru ZB Zalec.“

TONE TAVČAR

Gora Oljka je danes eno izmed mest, kjer planinci, zlasti starejši, prenašajo tradicije NOB na mlajše rodove. Ob letošnjem občinskem prazniku je 73-letni član Planinskega društva Polzela Ernest Jelen razvil društveni prapor (foto: T. Tavčar)

SAVINJSKA DOLINA POD UDAROM NEMŠKIH VOHUNSKIH SLUŽB • Piše: Ivan Jurčec-Tomo

Vse nemške vohunse in izvidniške organizacije, ki so delovale proti partizanom v naši ožji domovini in v Savinjski dolini, gotovo še niso ugotovljene in raziskane.

Potem, ko so enote štirinajste partizanske divizije skupaj z enotami IV. operativne cone v letu 1944 izbojevale veliko osvobodeno ozemlje v Savinjski dolini, so nacisti pobesneli.

Gaulajter dr. Uiberreither je v svojih govorih osoval partizane: „Ušivci, usrane svinje, zavedajte se, da ne morete škodovati taki veselici kot je velika Nemčija.“

Vojaški in policijski poveljniki, ki so izgubljali postojanko za postojanko so pozivali poveljstva v Berlinu, naj jim pošljejo nove enote.

Generallajtnant policije in SS Erwin Rösener je pisal celo rajhsführerju SS Heinrichu Himmlerju, naj mu pošlje policijske oddelke. On pa mu je odpisal, da ima na Spodnjem Štajerskem več policijskih sil (glede na število prebivalstva), kot jih je v Nemčiji ali v Ukrajini.

Novi varno vodja germanizacije v Mariboru je svoje nadrejene v rajhu opozarjal, da ne bo mogel izvesti germanizacije, ker nemški naseljenci zaradi partizanskih ukrepov bežijo. Torej tudi južna meja rajha ne bo zavarovana.

Novi varnostni šef (SIPO in SD) v Mariboru SS obersturmbannführer KURT STAGE je poročal: „Sovražnik je na vseh področjih močnejši. Ljudje pričakujejo invazijo na Balkan. Partizani ji pripravljajo pot. Prebivalci se sprašujejo, kako bo Nemčija dobila vojno, če ni na Spodnjem Štajerskem sposobna obračunati z nekaj sto partizani?“

Kljub razkroju pa nacisti niso popustili. Njihova propaganda je trobila, da bo Hitler nastopil z novim orožjem in zmagal. To pa je bila le demagogija, da bi obdržali politično moralo.

General Rösener in mnogi vodilni nacisti so vedeli, da se bliža konec njihove vladavine. Iz maščevalnih nagnjenj so kovali načrte za uničenje partizanov. K temu pa so jih silili še drugi vzroki.

Približevala se je vzhodna fronta. Zavarovati je treba pot umikajočim nemškim armadam na jugovzhodu. Partizanska republika v Savinjski dolini je glavna ovira, ki jo je treba zdrobiti. Rösener je čakal na ugoden trenutek. Iz izkušenj s Pohorskim bataljonom in Štirinajsto partizansko divizijo je vedel, da je zima partizanom velik sovražnik.

Po nemških ocenah je general Rösener pripravil v zimi 1944—45 največjo vojaško-policijsko akcijo proti partizanom. V predpripravih na ofenzivo je mobiliziral vse

Nemški oficirji (parlamentarci) generalpolkovnika Aleksandra LÖHRA so prišli maja 1945 k partizanskim oficirjem IV. operativne cone na pogajanja o kapitulaciji.

policijske in vojaške vohunske organizacije.

Iz Maribora je prišel v Dobro št. 3. bataljona preizkušene vohunsko-diverzantske enote „Brandenburg“, ki je začela takoj usmerjati svoje operativne akcije proti Savinjski dolini in Pohorju.

Delovati je začela ogledniška bojna skupina „LÜTTICH“ iz podčastniške šole XVIII. vojnega okrožja. Vzporedno z njo je delovala ogledniška bojna skupina „LOJEWSKI“ ter skupina „LECHTALER“. V pomoč pri posebnih nalogah policije pri

ogledništvu so dodelili 48. bataljon tankovskih lovcev z oklepni vozili. V pripravnem stanju so bile vse organizacije, ki jih je imela varnostna služba. Skratka: splošna pripravljenost vseh vohunskih in ogledniških skupin.

Ofenzivo na osvobodeno ozemlje v Savinjski dolini je general Rösener začel 1. decembra 1944. Pod svojim poveljstvom je imel: 1. bataljon 25 SS policijskega polka „CHOLM“, oddelke gorskega lovškega polka „Treck“, 13. SS policijski polk, 28. SS policijski polk „TODT“, 1. bataljon 17. policijskega pol-

ka, 3. bataljon div. „BRANDENBURG“, 2 motorizirani orožniški četi, oddelke wehrmannschaft polka „Untersteiermark“, 611. bataljon deželnih strelcev, gornjske domobrance pod vodstvom SS oficirja E. Dichtla, . . .

Posledice udara nemških vojaških in policijskih sil so bile vse prej kot humane do tistih, ki so hoteli na svojem ozemlju svobodno živeti. Že direktiva: uničiti partizane — pove vse. Nemške okupacijske čete, ki so prodirale na osvobodeno ozemlje Savinjske doline, so brez predhodkov ubijale, požigale vasi (Solčava, Bočna . . .), ropale in ljudi odganjale v taborišča. Partizanske ujetnike so streljali na licu mesta. Samo v grobu na Gorici pri Vranskem je n. pr. 174 ujetnikov.

vodstvo Štajerskega Heimatbunda je 10. januarja 1945

napisalo poročilo o ofenzivi na Savinjsko dolino:

„Začelo se je veliko uničevanje partizanov. Osvobodjena je Zg. Savinjska dolina. Našteli smo doslej 2340 mrtvih (7) in 1764 ujetih partizanov. Ofenzivo, ki je trajala od decembra 1944 do 7. januarja 1945, je vodil osebno Rösener. V njej je sodelovala vojska (Wehrmacht), policija in wehrmannschaft . . . Uničena je republika in Zg. Savinjski dolini.“ (Pokrajinski arhiv — PAM — Maribor).

Nemški okupator je nedvomno napravil veliko škodo, vendar mu glavnine partizanske vojske ni uspelo uničiti. Partizani so takoj začeli z napadi proti nemškim postojankam. Že čez nekaj mesecev (9. maja 1945) so morale okupatorske vojske v Topolšici podpisati kapitulacijo in položiti orožje. (Konec)

Viri in literatura:

Arhiv Inštituta za zgodovino delavskega gibanja Ljubljana, Muzej Narodne osvoboditve Maribor (AMNOM), Muzej revolucije Celje (MRC), Zgodovinski arhiv RSNZ SRS, Pregled zgodovine NOB v Sloveniji — Dr. Metod Mikuz, Kapitulacija Italije in NOB 1943 — Dr. Tone Ferenc, Nič več strogo zapu — Karl Forte, Zborniki dokumentov — Vojno zgod. institut Beograd, Narodnoosvobodilni boj v Šaleški dolini — Dr. Milan Ževart, Dokumenti NOS. Rekonstrukcija nemške obveščevalne službe, Tajni dokumenti celjskega župana Roberta Himmerja (MRC), Podzemna borba — Branislav Božovič.

TO STRAN POSVEČAMO KMETIJSTVU

Delo me sili, da nimam miru

Govorijo, da je Ciril Pšaker iz Podvrha pri Braslovčah še prava korenina, toda ko sem ga videla, nisem mogla verjeti svojim očem, da je še tako trden. Pred kratkim je praznovaj svoj dvaindevetdeseti rojstni dan in ko sem ga obiskala, je grabil seno kot mož, ki ima veliko križev manj. Povedala sem mu, po kaj sem prišla, toda ni se pustil preveč motiti. Delo je bolj nujno kot pogovor. „Počakajte ali pa pomagajte, da bomo prej končali,“ je rekel.

Prijela sem grablje, slabo grabila in ga med delom spraševala, kaj počneja vsak dan in kako je bilo v dobrih starih časih. „Delo me sili, da nimam miru. Se v nedeljo ne pomišljam, da bi preveč počival, če je delo,“ pripoveduje in grabi seno.

Tisti dan je imel za seboj že naporen delavnik. Zjutraj je kosil, čez dan sušil seno, po kosilu je malo počival, potem je nabral še koš vodenike za prašice. Približno tako delaven je Cirilov vsak dan.

Malo začudeno sem ga pogledala, pa je rekel: „S kosilnico ne morem več kositi, ker ne moram tako hitro hoditi za strojem. S koso pa še lahko pokosim bregove okrog hiše kot vsak mlad.“

Pripovedoval je, da z njim živita še hčerka Ivanka in vnukiinja Damjana, obe hodita v službo in pomagata takrat, ko sta doma. „Šiht že mora biti,“ meni. Ko je sam, uredi vse pri štirih kravah in kokoših.

Hodi zgodaj spat, zjutraj pa je buden že ob štirih. Tega, da je rana ura zlata ura, se drži vse življenje.

Končala sva s senom in Ciril si je vzel čas za pogovor. Pšakerjev oče govori počasi, preudarno. Nobene besede ne pove kar tako, brez smisla. Rad razglablja o politiki in gospodarstvu. Pri stvarih, ki mu niso povšeči, se hudomušno nasmeje. Med pogovorom počasi vleče iz cigarete, kadar pa dela, najraje žveči tobak, kot so ga naučili v Puli, kjer je služil vojsko. Na mizo je prinesel svojo najljubšo pijačo: zlato rebulo.

Pravi korenjak je še in pijače se nikoli ni branil, že sedaj ga rad spije kakšen kozarček za zdravje, včasih mu tudi cel liter ne dela preglavic.

Sveže se še spominja strahot in krivic prve svetovne vojne. V tistih norih časih je bil star dvajset let in fant od fare, ko so ga poklicali. Za časa staroavstrijske vojske in monarhije se je bojeval na ruski fronti, kjer je bil tudi ujet.

„Veste, to so bili hudi časi, od štiri tisoč nas je ostalo le sedemsto. Velik del poti iz ujetništva smo prehodili celo peš,“ se spominja.

Po vojni si je ustvaril družino in žena Betka mu je rodila šest otrok. Trdo je bilo treba delati, da se je družina preživela. Dopoldan je hodil delat na žago, v gozdove, nakladat hmelj. Popoldan ga je čakal še en „šiht doma na gruntu“.

Spominja se, da je takrat v enem tednu zaslužil le za vreči moke. Vajen je bil trdega dela in varčnosti in nič se ne pritožuje nad tistimi težkimi časi, ki so bili po svoje tudi lepi. Zaradi razumevanja v družini.

Ciril Pšaker: „S koso še lahko pokosim bregove okrog hiše kot vsak mladenič!“

„Šparati“ je vedno treba, pravi, tudi sedaj, ko dobiva pokojnino, „le kam bi prišli, če bi človek kupil vse, kar vidi in si želi.“

Najraje je doma, v bližnje Braslovče hodi dvakrat na leto, pred dvema leti je bil zadnjič v Žalcu.

„Nič več mi ni všeč, ta Žalec, toliko nebotičnikov imate, da bi se lahko še izgubil,“ pripoveduje.

Cprav po svetu ne hodi več, ga zelo zanima, kaj se v njem dogaja. Vsak dan najmanj trikrat poslušata radio.

„Moram vedeti, kaj se dogaja in kako se tepejo po svetu,“ se hudomušno smeji izza majhnih okroglih očal. In čez čas: „Sport me nikoli ni zanimal. Imel sem vedno dovolj dela, da sem se lahko razgibal. Naši nogometaši naj bi raje prijeli za delo in bi bili prav tako gibčni. Nič bi jim ne bilo treba tekati za žogo.“

Radio za Cirila ni dovolj. Prebira še Kmečki glas, Nedeljski dnevnik in zelo redno našega Savinjskega občana.

Nekoliko pritaženo se nasmeji in reče: „Veste, včasih se mi zdi, da vaš časopis laže, ni vse res, kar napišete,“ trdi. „Novega pa tudi veliko izvem,“ pove po premisleku, se namuzne in mahusto puhne dim iz dogorevajoče cigarete.

Marjana M. Natek

Nove knjige o kmetijstvu

22. dan hmeljarjev

Pestro v Braslovčah

Turistično društvo Braslovče že vrsto let pripravlja zanimivo prireditve Dan hmeljarjev. Tudi na letošnje se že pripravljajo. Kako pa, nam je povedal predsednik Turističnega društva Braslovče Branko Šporn: „Priprave tečejo že od februarja dalje. Za posamezna področja so zadolžene posebne komisije, tako, da bo vse pripravljeno tako, kot je treba.“

Kakšen bo letošnji program? „Za 22. praznovanje dneva slovenskih hmeljarjev smo pripravili program, ki bo trajal od 10. do 12. avgusta. Tako bo prvi dan, to je v petek, sestanek hmeljarskih tehnologov Slovenije, drugi dan, v soboto, bodo športne prireditve, zvečer pa bo že družabno srečanje na prireditvenem prostoru. V nedeljo, 12. avgusta, bo ob 15. uri krenila skozi trg povorka na prireditveni prostor. V njej bomo prikazali hmeljarjenje nekoč in danes ter še nekatera druga opravila in stroje. Sledil bo ceremonial predaje starešinstva in predstavitev spremljevalke oziroma hmeljske princese, krajski kulturni program in nekatera že pozabljena kmečka opravila, predvsem tista v zvezi s hmeljarjenjem. Nato pa kot ponavadi: rajanje do jutra.“

TONE TAVČAR

Branko Šporn

Toča prizadela Gornje Savinjsko dolino

Neurje s točo je v prvi polovici julija pustošilo v delu Savinjske doline, v glavnem na levem bregu Savinje od Radmirja preko Rečice, Nazarij, Mozirja do Lok in Gneča. Največjo škodo na posevkih in poljščinah je naredilo v Lokah pri Mozirju. Pšenica je poškodovana na 25 hektarjih, krompir in pesa na 50, koruza pa na 95 hektarjih. Na področju Rečice je polovica hmeljišč uničenih 50 do 70 odstotno, nekaj maniša pa je škoda v okolici Radmirja in Mozirja. Zadnje neurje pa je močno prizadelo še okolico Prebolda, Trnave in Tabora, kjer je uničilo preko 50 ton hmelja.

Toča je uničila tudi približn 2000 kvadratnih metrov kritin na stanovanjskih hišah, razbila precej okenskih stekel in poškodovala celo nekaj avtomobilov.

Za obrambo pred točo v občini Mozirje skrbi Aeroklub Celje. Letalo Aerokluba je pravočasno priletelo nad Gornje Savinjsko dolino in z izstrelki proti toči preprečilo še večjo škodo v ostalih delih doline.

Nova delovna zmaga

„Delavci SIP-a in z razmeroma kratko zgodovino tudi SOZD-a Agros z neprekinjeno kvaliteto rastjo že vrsto let dokazujete, da je le z lastnimi prizadevanji, znanjem in prodornostjo možno dosegati uspešen gospodarski razvoj. Z rastjo in razvojem iz skromne delavnice do današnjih elektronsko krmiljenih strojev v novih tovarnah stalno dokazujete, da ste sposobni po številnih preprekah v preteklosti v današnjem obdobju tudi v praksi dokazati svojo nosilno vlogo v razvoju proizvodnje kmetijske mehanizacije pri nas in

se v zadnjih letih tudi uspešno postavljati na svetovnem trgu. S svojim delom ste ne le odprli pot posodobitvi in tehnološkemu napredku naše najpomembnejše kmetijske, to je živinorejske usmeritve. Celotno več: z zaupanjem v njen razvoj ste v času, ko so mnogi nasprotovali usmeritvi k napredku kmetijstva, v svojih rezultatih potrdili pravilnost naslonitve našega razvoja v proizvodnjo hrane, kar je dokončno potrdil šele program stabilizacije. Zato mi dovolite, da vam za prehojeno tridesetletno pot in za dosežene uspehe čestitam,

predvsem pa želim še naprej uspešno poslovanje v novi in v vseh vaših tovarnah,“ je med drugim dejal Ivo Marek, član predsedstva CK ZKS, na svečanosti ob 30-letnici SIP-a in otvoritvi nove tovarne. Svečanosti so se med drugimi udeležili tudi Andrej Marinc, predsednik CK ZKS; Marjan Orožen, predsednik Zveze sindikatov Slovenije; Tone Bole; Viktor Avbelj pa je s pritiskom na gumb sodobnega elektronskega stroja dal znak za pričetek obratovanja nove tovarne (na posnetku).

jk

Z BOLJŠO ZEMLJO DO VEČJEGA KOSA KRUHA

Majhne in razdrobljene kmetijske parcele v Savinjski dolini so velika ovira za racionalnejšo obdelavo zemlje. V Hmezzadu so se leta 1980 lotili obsežnega programa ureditve kmetijskih površin. Alojz Kampuš dela na zemljiškem oddelku v Hmezzadu in že vseskozi sodeluje pri načrtovanju obsežnih projektov melioracij, regulacij in v končni fazi komasacij kmetijskih površin. Z njim smo se pogovarjali o dosedanjih rezultatih in načrtih na tem področju.

— Kakšne so kmetijske parcele, ki jih boste uredili?

Izredno majhne in razdrobljene. Poprčna velikost parcele je 2350 kvadratnih metrov. V tem podatku so zajete tudi parcele, ki so v lasti družbenega sektorja, te pa so večje od teh poprčnih površin. Zato je nujno takšna zemljišča sistematično združiti. Urejanje kmetijskih površin je tudi naloga, ki smo si jo zastavili v prostorskem planu občine Žalec.

— Kako bo potekalo urejanje zemlje?

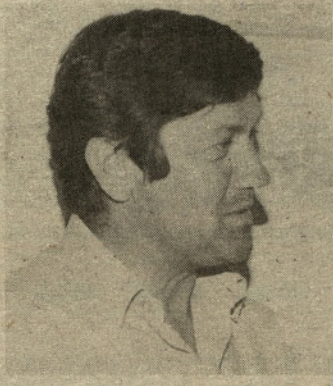
Komasacije oziroma združitve kmetijskih površin so končna faza urejanja. Pred tem je nujno regulirati reke in potoke in zemljišča meliorirati. Vse to je pogoj za uspešno izvedbo komasacij.

— Koliko kmetijskih površin boste pripravili, da bo obdelava boljša?

Do leta 1986 planiramo, da bomo uredili okoli 580 hektarjev kmetijskih zemljišč. Od tega sta dve tretjini zemlje last kmetov, ostalo pa družbena last. Postopek komasacije bo potekal za vse enako. Opravili smo obsežna pripravljajna dela od zajemanja podatkov o kmetijskih parcelah in pripravili smo mejo komasacijskega območja.

— Kako velike bodo parcele po končani komasaciji in koliko manj jih bo?

Pred izvedbo komasacije je na omenjenem območju 2471 zemljiških parcel. Ko bodo dela končana, jih bo okoli 900 ali tri-

Alojz Kampuš

krat manj. Poprčna velikost parcele pa bo okoli 6500 kvadratnih metrov.

— Katera področja predvidevate in kje bo potekala ta meja?

Meja komasacijskega področja bo potekala na vzhodu: pri Šentrupertu, Kapli vasi, Preboldu, na jugu po reki Bolski do naselja Brode pri Vranskem; na severu pa po magistralni cesti Celje—Ljubljana. Najprej bo potrebno urediti vodotoke rek Trnave, Bolske in Konjščice.

Za vodotok Konjščice že deset let predvidevamo, da ga bomo regulirali, vendar je Konjščica še danes takšna, kot je bila. Ob tej reki je okoli 50 hektarjev kmetijskih zemljišč, ki so bolj ali manj močvirnata. Potrebno bi jih bilo osušiti, vendar je pogoj za melioracije, da se uredi vodotok potoka. Dokler ta dela ne bodo opravljena, komasacij ne bo mogoče uresničiti.

Letos bom regulirali reko Bolsko v dolžini 730 metrov.

— Koliko sredstev boste porabili za celotno izvedbo projekta?

Za vse skupaj: regulacije rek in potokov, melioracije in komasacije bo potrebno 100 milijonov dinarjev. Denar je v celoti zagotovljen. Zveza vodnih skupnosti daje 80 odstotkov nepovratnih sredstev.

— Kakšna zemljišča bodo dobili kmetje?

Vsak bo dobil zemljo, ki bo primerna njegovemu vložnemu delu in njegovi kmetijski proizvodnji. Po končani komasaciji razmišljamo o proizvodnih skupnostih za pridelovanje hmelja in poljščin. Cilj celotne družbe je pridelati več hrane. Glede na to, da pozidamo velike površine, kar okoli 10 do 20 hektarjev, je potrebno na zemljiščih, ki so še ostala, pridelati več hrane. Zato so komasacije nujne.

— Ali se pri izvajanju del za ureditev kmetijskih površin pojavljajo kakšni problemi?

Beseda komasacija je zelo neprijetna tujka. Kmetje včasih še vedno mislijo, da gre za arondacije, ki pa jim nasprotujejo. Komasaacije so samo združevanje in ponovna razdelitev kmetijskih zemljišč. Postopek je potrebno le pravilno razložiti in nihče ne pomišlja preveč. Seveda so tudi problemi. Ljudje so na svojo zemljo čustveno navezani in se težko odrečejo parceli, ki so jo obdelovali: že leta in leta in roda v rod. Veliko jih je, ki vedo da so komasacije nujno potrebne. Saj so ključ za boljše gospodarjenje in za večje pridelke. Z ureditvijo kmetijske zemlje se spreminja tudi krajina. Vsi pa bi jo imeli radi takšno, kot je. Z regulacijami pa se spreminijo tudi pogoji življenja v vodi.

Marjana Matijec-Natek

Hmezzad

DO NOTRANJA TRGOVINA
TOZD MALOPRODAJA
ŽALEC tel.(063) 710-416

**KMETIJSKO TEHNIČNI PRODAJNI CENTER
NUDIMO VAM:**

— TRAKTORJE ZETOR 50 IN 70 KS, TRAKTORJE TORPEDO DEUTZ 60 KS IN TRAKTORJE URSUS 60 KS

— OBRAČALNIKE ZA SENO, TRAKTORSKE ROTACIJSKE KOSILNICE, SILAŽO POBIRALNE PRIKOLICE NS P-28/24, TRAKTORSKE PRIKOLICE 4 T TEHNOSTROJ, KARDANE VSEH VRST

— OSTALO BLAGO IZ ŠIROKEGA PROGRAMA BLAGOVNICE

VAŠ NAKUP OD VIJAKA DO TRAKTORJA

blagovnica

hmezzad

Vse manj je dobrih gostiln

„Vse manj je dobrih gostiln...“ Bo kar držala tale ugotovitve, ki jo je spesnil Šifrerjev Andrej. Ne le za njegovo deželo Gorenjsko! Tudi za našo dolino Savinjsko, še zlasti, če bi al hotel napolniti lačni želodec in razmočiti izsušeno grlo v eni izmed gostiln na poti med Vranskim in Žalcem. Tako kot smo to nameravali mi nekega sončnega julijskega dopoldneva.

Čeprav le čevlje sodi naj kopitar, smo vseeno obiskali nekaj gostinskih lokalov ob naši glavni prometni poti. Tisti, po kateri mora pravzaprav vsak — domačin ali tujec, kadar krene proti Jadranu. Cesti torej, kjer se valijo, v zadnjem času resda malce razredčene, vrste turistov. „Če so vrste razredčene, delamo sklep sami zase,“ potem se bodo naši gostinci najbrž kar počteno potrudili, da bodo iz žepov teh maloštevilnih turistov izvabili dinar ali dva. Toda bil je to račun brez krčmarja!

PRVA POSTAJA — VRANSKO

Začelo se je na Vranskem. Tam, že prav blizu meje s sosednjo občino, stoji ob cesti v Ločici gostilna, nad katero bdijo Hmezdovi delavci.

Prvi vtis je bil ugoden. Pravzaprav je notranjost kar majhno presenečenje. Prijetno domače je tam, prav mično in okusno urejeno. Prijeten vtis je malce kazila le ženska srednjih let, ki je v času, ko naj bi prišli prvi gostje, prav lepo in brezskrbno pomivala okna. Vse lepo in prav. Toda za čiščenje, pa še sredi glavne turistične sezone, bi lahko poskrbeli takrat, ko so vrata obiskovalcem zaprta.

Vtis o tamkajšnji gostilni je kmalu dopolnil še natak. Prijazen in ustrežljiv kot je bil, je ponujal vampe, pa pečenice in kakšno enolončnico, kasneje smo na ceniku prebrali, da se da naročiti celo zrezke. Ni kaj, kar lepa ponudba za takšno majhno gostilno, le malce preveč šoferški je bil ponujen jedilnik. Pa bi bilo prav, če bi ga malce obogatili, še zlasti, ker je to gostilna tik zraven ceste in je mimoidoči popotnik pravzaprav sploh ne more zgrešiti.

Za začetek torej kar spodbučno. Prikupno urejen lokal, grlo ni ostalo suho, ustrežljiv natak, na vratih pa napis, kdaj je gostilna odprta. Žal je temu bil dodan še napis: nedelja in prazniki zaprto. Ni kaj, velik minus za našo turistično ponudbo.

NAJBOLJŠA REKLAMA JE ZADOVOLJEN GOST

Precej manj smo bili zadovoljni z naslednjo postajo. Še vedno smo na Vranskem, tokrat v Slovanu.

Lep dan se je obetal tistega poletnega dne in sonce je že kar pokazalo svojo pravo moč. Kot ponavadi je pred Slovanom stala kopica avtobusov, pred njimi potnikov in marsikatero oko je žejno pogledovalo k zaprti točilnici pred Slovanom. Kasneje nam je prijazno dekle za točilno mizo povedalo, da v točilnici pričnejo z delom ob desetih. Že mogoče, vendar tega ne more vedeti prav nihče. Kar dvakrat smo namreč obhodili točilnico, pa ni bilo sledov o napisu, od kdaj in do kdaj je moč dobiti vrček piva. Nič hudega, saj se tam ustavi vsak dan le nekaj sto mimopotujočih ljudi.

Prvi vtis torej ni bil najboljši,

podali smo se naprej. Kaj je moč dobiti za prazen želodec? „Piščančja obara, pečenice, ledvička, po naročilu zaenkrat še ničesar,“ je razložila natak. Obara in ledvička nam niso preveč dišala, naročil niso sprejemali, pa smo hoteli vsaj kavo s smetano. Tudi zaman, lahko so ponudili samo turško. Ni nam preostalo drugega, kot da krenemo naprej. Delavcem Slovana pa svetujemo: najboljša reklama je zadovoljen gost. Ob slovesu še pogled na vrata — napis o delovnem času ni bilo.

ŠE JE NEKAJ DOBRIH

Moram reči, da smo pri naslednjem postanku bili prav prijetno presenečeni. Pri Grofu v Čepļah je to bilo.

Gostilni pravzaprav ni bilo kaj reči. Mična in lepo, skorajda že sodobno urejena gostilna, ki jo malce kazi neurejeno makadamsko parkirišče. Vendar ta vtis hitro prežene prijetno zgovorna in urna gostilničarka, ki nam je ponudila že nekaj pripravljenih jedi in ponudila kaj po naročilu. Spodbudno je bilo tudi to, da je gostilna odprta tudi ob nedeljah in praznikih, dopust pa bodo imeli tamkajšnji gostinci šele septembra. Če bi na vrata napisali še, kdaj odpirajo oziroma zapirajo, bi jim pravzaprav ne imeli kaj očitati.

Zato pa lahko toliko več očitamo naši naslednji postaji — Košeninu v Šentrupertu. Vrata so bila zaklenjena, gostilna je bila zaprta, kdaj je odprta, se pa tudi ni dalo izvedeti.

LE COCA-COLA IN NASMEH

Prazen želodec in suho grlo sta še vedno terjala svoje, pa smo zaradi bližine krenili v

Zanimanje ljudi za dobro gostinsko ponudbo ob braslovškem jezeru je, manjka le še interes gostincev (foto: E. Masnec)

prebolski hotel. Po dosedanjih izkušnjah nismo pričakovali nič dobrega, vsaj glede čakalne dobe za to ali ono jed. Vendar smo tokrat imeli neverjetno srečo, kajti natak je bil pri mizi takoj, ko smo vstopili in tudi na jed ni bilo treba ravno čakati.

Po dobri malici in dobrem vtisu si nismo mogli kaj in novinarska radovednost nam ni dala miru, da ne bi skočili še v Braslovče, v gostišče Jezero. Če bo podoba kaj drugačna kot sicer, nas je zanimalo. Pa ni bila.

Ob jezeru se je naredil prekrasen dan, sonce se je naokrog lovilo v vejave drevih, z zaprtih vrat pa je obiskovalce pozdravljala le reklama na coca colo in nasmeih. Kakšen nasmeih gostinca tudi ne bi bil odveč. Ali pa vsaj napis, kdaj je gostilna ob jezeru s polomljenim mostičem, razdrapanimi klopmi ob njegovem obrežju, neurejeni in zapuščenih okolici, odprto.

KONČNO SPET DOBRA POSTREŽBA

Iz Braslovč smo jo mahnil spet nazaj proti cesti. Nič kaj novih spoznanj ni bilo, svetla točka je bil le bistro Štorman, kjer znajo postreči gosta tako kot je treba, ne zapirajo vrat ob nedeljah in praznikih, pa tudi med

glavno turistično sezono ne bodo gostom obrnili hrbta. Pa še to: spet enkrat je bil na vratih velik in razločen listič z obvestilom o odpiralnem času.

KAJ PA DOMAČI GOST?

Iako, pri kraju naše poti smo. Izvedeli smo, kako je poskrbljeno za popotnike, ki jih vodi pot mimo naše glavne poti. Kako pa znamo poskrbeti za domačine?

Pokukali smo malce po samem Žalcu. Pustili smo tokrat ob strani hotel, pustili smo NAMO, zanimal nas je le stari del mesta. Bucka, Hmeljar, pa Senica in Marjola — to so mesta, kjer si obiskovalec lahko priveže dušo v vročih poletnih dneh. Pravzaprav le v treh, saj je Marjola zaprta duri sredi poletnih dni. Dve gostilni in okrepevalnica Bucka niso ravno malo za stari del mesta, vendar manjka tam tistega pravega vzdušja, tistega pravega domačega gostilniškega duha, kot pravijo. Gostinci imajo sicer kup idej, razumevanje zanje pa je bolj malo. Zgovoren je tale primer: lastnik okrepevalnice Bucka je že pred meseci predlagal, da bi pred svojim lokalom postavil nekaj miz, prostor okrasil s cvetjem in s senčniki, da bi ulica dobila pestrejšo podobo. Podobno si želijo tudi v

Hmezdaju. Toda svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu pri krajevni skupnosti Žalec oziroma nekateri posamezniki imajo o tem „svoje“ mnenje, zaradi njih pa trpi kvaliteta gostinske ponudbe, izgled starega dela mesta in pa predvsem čar pristnosti in domačnosti, ki bi ga gostinci na Šlandrovem trgu, še posebej, če bi ulico zaprli za promet, prav gotovo znali pričarati.

Čeprav le čevlje sodi naj kopitar, smo zapisali v uvodu, pa bi le napisali nekaj naših ugotovitev. O tem, da večina gostincev, razen redkih izjem med tistimi, ki smo jih obiskali, zelo malo daje nase in na svoje dobro ime. Nismo obiskali gostiln zaradi kakšnega dlakocepstva. Ne. Hoteli smo se in pa postaviti v kožo lačnega in žejnega popotnika, domačega ali tujega, ki mu je dolina popolnoma neznan in pač zaide v tisto gostilno, ki jo slučajno vidi ob poti. Žal je med njimi preveč takšnih, v katerih se ponudba začne in konča s „špricarjem“, bolj malo pa tistih, kjer ponudijo gostu tisto, kar želi in še malo več. Torej res je: vse manj je dobrih gostiln! IRENA JELEN

Tokrat je ravno obratno. Zanimanje gostincev je, razumevanja za boljšo gostinsko ponudbo pa ni. (foto: L. Korber)

Z bogatimi izkušnjami do kvalitete

Po več kot pol drugem stoletju razvoja pivovarstva v Laškem in hmeljarstva v Savinjski dolini je težko ugotoviti, kaj je pogojevalo razvoj obeh tako povezanih dejavnosti. Jasno pa je, da sta v dosedajni zgodovini pokazala izjemno sodelovanje. Kakovost laškega piva je

v Aleksandriji in v Kalkuto. Pivovarna je zopet menjala lastnika leta 1866, ko jo je kupil Anton Larish. Kmalu jo je preselil iz trga Laško in zgradil novo v Podšmihelu. Približno dvajset let kasneje kot v Laškem se je tudi v Žalcu začelo razvijati pivovarstvo. Na prostorih sedanje tovarne Juteks

kljub temu pohvale vredna. Ob koncu stoletja je prepustil pivovarno ljubljanski delniški družbi Union, v kateri so uspešno varili pivo že petindvajset let. Po prvi svetovni vojni so se pisali slabi časi tudi žalskim in laškim pivovarjem. V Žalcu so varili pivo le do leta 1924, ko je delniška družba tu proizvodnjo popolnoma ustavila in do konca desetletja so v njej varili le še slad. Tri leta kasneje so ustavili tudi pivovarno v Laškem.

Po mnogih zapletih je leta 1938 zopet priteklo pivo iz laške pivovarne. Kratek čas, do druge svetovne vojne, je uspevala v vseh pogledih. Že leto po pono-

vnem obratovanju so hoteli postaviti ob njej sladarno in pražarno kave. Toda zmotila jih je vojna, ki tudi pivovarni ni prizanesla.

LAŠKO PIVO POZNAJO IZVEN NAŠIH MEJA

Pivovarna Laško sodi v Jugoslaviji, po količini proizvedenega piva na peto mesto, v Sloveniji pa je na drugem. Iz leta v leto večajo proizvodnjo in lani so napolnili v steklenice in sodčke 750 tisoč hektolitrov piva, letos pa jih bodo 780 tisoč hektolitrov.

Kvalitetno laško pivo poznajo tudi izven meja naše države. V Avstrijo in Italijo, kamor ga

izvažajo, so lani izvozili 20 tisoč hektolitrov in letos bodo izvoz povečali še za polovico te količine. Poleg tega laško pivo prodajajo v Sloveniji in na Hrvaško predvsem v Varaždin, Čakovec, Rijeko, Istro, na območje Kvarnerja in Dalmacije vse do Dubrovnika.

Za tolikšno proizvodnjo porabijo letno okoli 100 ton hmelja, ki ga že vsa leta kupujejo od savinjskih hmeljarjev. Najbolj priznane sorte za varjenje piva — savinjskega goldinga — kupijo kar polovico.

Kolektiv Pivovarne Laško s svojim znanjem in pridnostjo veliko dosega. Nenehno izboljšujejo proizvodnjo in kvalite-

to. Kljub temu da je pivovarna v zadnjih letih dobro urejena in je priprava piva skoraj popolnoma avtomatizirana, ostajajo zvesti stari pivovski tradiciji.

Postopek za pripravo piva ni enostaven in zahteva precejšnje znanje in izkušnje. Potrošnik mora dobiti najboljše pivo. Med proizvodnim procesom vseskozi analizirajo značilnosti slada, vretje piva in kakovost hmelja. Za večje analize in za ugotavljanje pivovarskih vrednosti novih sort hmelja že več let uspešno sodelujejo z Inštitutom za pivovarstvo in hmeljarstvo iz Žalca.

V zadnjem času se je poraba piva zmanjšala za okoli 10 odstotkov in to predvsem zaradi visokih prodajnih cen. Pri podražitvah so Pivovarna Laško in vsi ostali pivovarji še najmanj zaslužili. Kljub temu da sodi pivo med dragocena živila, so davki zanj tako visoki ali še višji kot za druge izrazito alkoholne pijače. Tovarniška cena litra piva s transportom vred znaša le 14,41 dinarjev, naprej pa jo dograjujejo davčna politika in gostinci.

V današnjih časih je dovolj umetnega vina, industrijskega žganja in vseh vrst nič kaj zlahkih pijač. Še nikomur pa ni prišlo na pamet, da bi kahal umetno pivo. Hmelja in slada še nikomur ni uspelo zamenjati s kakšnimi drugimi snovmi. Morda še ena zanimivost. Znanstveniki si še vedno niso enotni, katera pijača je bila prej: pivo ali vino. Zagotovo pa je, da so naši predniki Slovani slastnemu zvraku iz ječmena pričeli dodajati še hmelj.

Na slovenskem etničnem ozemlju so našli prav imeniten dokument o uporabi hmelja pri varjenju piva. V urbarjih škofjeloškega gospostva iz leta 1160 so dajali takratni tlačani gosposki za obvezne dajatve: ječmen, slad in pivo.

odvisna tudi od hmelja, ki ga dobivajo iz Savinjske doline.

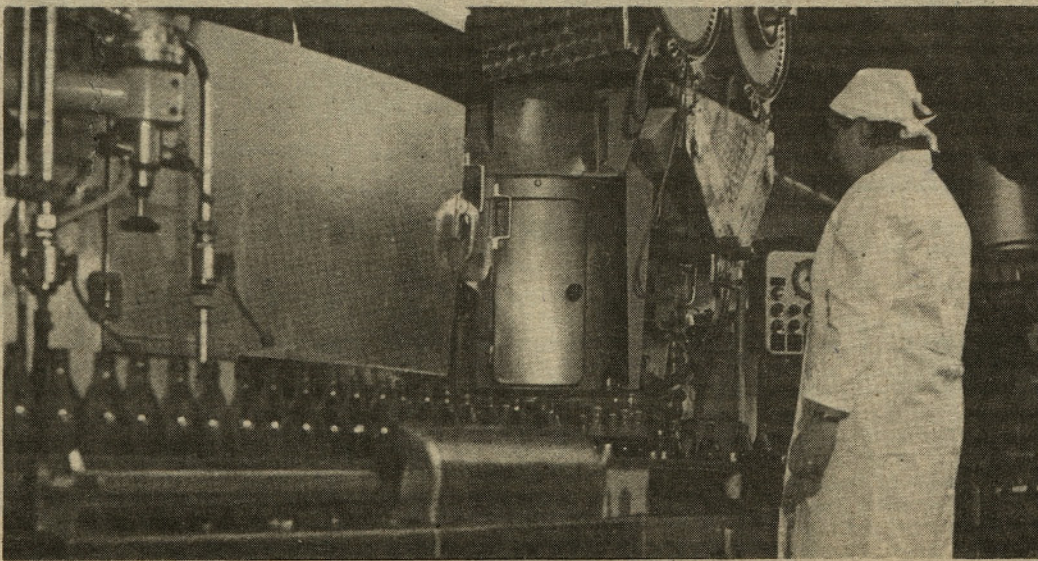
NAJSTAREJŠA PIVOVARNA V SLOVENIJI

Pivovarstvo v Laškem se razvija že več kot 150 let. Leta 1825 je Franz Geyer ustanovil prvo obrtno pivovarno, ki pa je hkrati najstarejša v Sloveniji. Stala je na mestu, kjer je danes hotel Slavija v Laškem. Leta 1839 jo je kupil Gustav Ulrich. Hotel jo je obnoviti, vendar mu je načrte preprečil strahoten požar, ki je v tistih letih prizadel Laško. Pivovarno so obnovili leto kasneje in že kmalu po tem so prodajali temno pivo v širni svet. V steklenicah so ga pošiljali celo

so leta 1842 zgradili pivovarno, v kateri so varili cesarsko pivo.

Pomemben mejnik v razvoju pivovarstva je leto 1889, ko je Simon Kukec kupil laško pivovarno. Leto kasneje je kupil še pivovarno v Žalcu in ustanovil je Združene pivovarne Žalec-Laški trg.

Proizvodnjo piva je še povečal in dopolnil. Podjetni pivovar je vseskozi razmišljal, kako bi izboljšal prodajo in kakovost piva. Ugotovil je, da termalna voda ugodno vpliva na okus piva in na osnovi teh spoznanj je začel takoj variti termalno pivo. Kako se je prodaja takšnega piva obnesla in okoliko je s tem zaslužil, ne vemo, zamisel pa je

Sodobna polnilna linija na kateri napolnijo 50 tisoč steklenic na uro

Slovenec popije v enem letu 85 litrov piva, kar je pol manj kot Zahodni Nemec, ki ga požene po grlu 147 litrov. Takoj za petami mu je Belgijec s 145 litri, in Avstrijec, ki ga popije kakšen vrček manj od Belgijca.

Največjo dnevno porabo piva imajo v bantujem predmestju Johannesburga, kjer ob delavnih stoji čijo 85 tisoč litrov piva.

Obiskali smo gostinčarko Zdenko Novak

Tam, kjer so mlinci ropotali

Pripovedoval mi je sivolasi kmečki očanec, da so nekdaj v Vinski gori imeli svojega župana. Le-ta je rad pogledal prek plotov vaške lese in nekega dne si je mož pozelel kozarček rujnega vina.

Krenil je torej k bližnjemu krčmarju, kjer si je suha usta in žejno grlo gasil že velenjski župan.

Zeja je bila huda, na mizo je priromala prva kupica, pa druga, nato tretja... Pa je beseda nanesa na skupino ciganov, ki so živeli tamkaj naokrog ter bili trn v peti velenjskemu županu in njegovemu županstvu.

Vince je bilo močno, usta so bila suha, kramelj je tekel pozno v noč. Na koncu koncev pa je beseda dala besedo, kupčija je bila sklenjena: cigani pa so od tistega večera bili last šentjanskega župana.

Tako je pripovedoval sivolasi kmečki očanec. Morda je pripoved o tem, kako je velenjski župan prodal onemu v Vinski gori skupino ciganov, resnična, morda jo je spetla le ljudska domišljija. Kakorkoli že, ohranila se je med šentjanskimi rodovi še dandanašnji. Ohranila se je med ljudmi, med katere me je tokrat zanesla novinarska radovednost.

VINSKAGORENEKOČ ...

Zgodovina je tam dobila svoj relief že pred dobrimi šeststo leti. Zgodovinarji omenjajo kraj že v dvanajstem stoletju, 1261-ega pa se v pisanih virih pojavlja tamkajšnja cerkev, zgrajena na kraški skali. Zgodovinarjevemu peresu nista ušli tudi dve stari hiši iz časov grofa Kačnika; Gorjančeva kot grajska klet, kjer je v osemnajstem in v devetnajstem stoletju bila tkalnica, in Lesečekova, kjer so blagorodni grajski gospodje zbirali desetino, hoteli iztisniti srce in dušo tamkajšnjemu kmetu.

Ob koncu devetnajstega stoletja so v kraju postavili šolo, pri čemer so levji delež pridjeli šentjanski sami z udarniškim delom. Le-to pa je značilnost tamkajšnjih krajev že dandanašnji.

... MED NOB ...

Nobenih velikih revolucionarnih preobratov ni doživljala Vinska gora, nobenih velikih revolucionarnih vrenj. Ne, toda ko je pod obronki Ramšakovega vrha, Radojč, Lopatnika in Gonžarjeve peči začel odmevati topot okupatorjevih škornjev, so tudi ljudje v tamkajšnjih zaselkih prišli za orožje. O tem priča popotniku ali čisto slučaj-

ZA PRAZNIK NOVI CESTNI ODSEKI

V spomin na 22. julij, dan vstaje slovenskega naroda, praznujejo te dni krajanje Vinske gore svoj krajevni praznik. Letos bodo spominski dan obeležili z otvoritvijo ceste v Lopatnik in dveh cestnih odsekov v Lipju.

Poleg otvoritve komunalnih objektov so v program praznovanja vključili še streljanje z zračno in malokalibersko puško, turnir v malem nogometu, teniški turnir, vajo gasilcev, srečanje šahistov iz Vinske gore in iz Vrbja, pa košarkarski turnir in srečanje ob tabornem ognju ter izlet članov Rdečega križa. Praznovanje bodo zaključili s slavnostno sejo skupščine krajevnih skupnosti, s kulturnim programom in družabnim srečanjem.

nemu obiskovalcu spomenik pred zadržnim domom, v katerem so vklesana imena žrtev.

Skozi dol in breg šentjanskih zaselkov so se leta 1944 prebijali borci Tomšičeve brigade, v borbi na Razgorčah pa so izbili svoj poslednji boj njeni trije borci.

... IN DANES

Danes je Vinska gora pomaknjena na obrobje, stisnjena med velenjsko in žalsko občino. Okrog 1300 prebivalcev, živečih po raztresenih in marsikje strmo v breg prislonjenih domačijah, je v glavnem zaposlenih, le dvesto kraianovsi

služi svoj vsakdanji kruh s kmetijstvom.

Industrije v tamkajšnjih krajih pravzaprav ni. Večina ljudi se

OSEBNA IZKAZNICA KRAJA

število prebivalcev: 1290
zaposleni: 446
kmečko prebivalstvo: 182
število zaposlenih v drugi občini: 421
število gospodinjstev: 340

naselja: Vinska gora, Prelska, Zgornja in Spodnja Črnova, Lipje, Janškovo selo, Lopatnik in del Piršeice

vozi vsak dan na delo v velenjske delovne organizacije. Pred leti so se bojda dogovarjali, da bi tam zgradila manjši obrat Tekstilna tovarna iz Prebolde, vendar je vse ostalo le pri besedah.

Tudi obrt je tam naokrog bolj redko posejana. Skupaj imajo trinajst obrtnikov, med njimi se trije ukvarjajo z obrtnimi storitvami, dva z osebnimi, štirje so avtoprevozniki, štirje pa so se zapisali gostinstvu. To je za potrebe kraja občutno premalo, prebivalci tamkajšnjih zaselkov pa zelo pogrešajo kakšnega frizerja, TV mehanika, kovača, pa še koga, ki bi popravil gospodinjske aparate in kmetijsko mehanizacijo.

DRUGA NAJBOLJŠA ŠPORTNA KRAJEVNA SKUPNOST

V zaselkih pod obronki vrhov, med katerimi se nekateri približujejo že tisoč metrom, nimajo velikih in sodobnih industrijskih obratov, nimajo širokih in ravnih cest, pa sodobnih zgradb in nebotičnikov. So pa tam ljudje, ki imajo za popotnika vedno prijazno besedo. So ljudje, ki radi prepevajo, igrajo, sodelujejo na različnih prireditvah.

Volje za to imajo dovolj, le pogojev imajo bolj malo. Člani mešanega pevskega zbora, dramske skupine, šolskega kulturnega društva, palutkarji in recitatorji se stiskajo v majhni dvorani, pozimi večkrat neogrevani kot pa prijetno zakurjeni, z lesenim podom, od koder se izza vsake špranje dviguje prah. Pa še z njo so kar zadovoljni, če jim jo delavci Hmezada le lahko odstopijo za dan ali dva. «Dovolj imamo sposobnih ljudi za delo na kulturnem področju, vendar vsi bežijo drugam, ker imamo tako nemogoče pogoje,» so mi povedali.

Nič čudnega torej ni, če jim še danes zavre, kri, ko se

spomnijo gradnje kulturnega doma v Žalcu. Po programu samoprispevka bi namreč tudi v Vinski gori že zdavnaj moral stati nov kulturni dom, vendar je gradnja le-tega zapisana še vedno zgolj kot program. Zato so krajanje tamkajšnjih zaselkov proti temu, da se občinski samoprispevek prekine. »Refe-

OD KOD IME KRAJA?

Prenekateri sivolasi očanec ali stara ženica bosta dejala, da se kraju pod obronki Lopatnika in Gonžarjeve peči pravi St. Janž. Takšno ime so mu naredili v preteklosti, od leta 1956 pa je v takšnih in drugačnih bukvah kraj zapisan kot Vinska gora. Ime je bojda dobil po vinogradih. Pravijo namreč, da je bilo ob koncu prejšnjega stoletja tam naokrog kar 60 hektarov vinogradov, pravo naseljevanje pa se je pričelo šele takrat, ko so kleti pri vinogradih preuredili v stanovanjske hiše in v gospodarska poslopja.

rendum se naj podaljša in zgradi tisto, kar ni bilo uresničeno, »zahtevajo ljudje v Vinski gori. In ob tem še dodajo, da so iz referendumskega programa dobili le nekaj deset starih milijonov za vodovod v Prelski.

Nekoliko manj težav kot tisti, ki so se zapisali kulturnemu udejstvanju, imajo člani TVD Partizana. Preko šeststo jih je, med njimi smučarji, planinci, nogometaši, rekreativci, strelci, pa šahisti, košarkarji in drugi ljubitelji športa. S skupnimi moči so si po osmih letih dela uredili igrišča za rokomet, košarko, odbojko, atletiko, nogomet, pa za tenis in smučišče z vlečnico. Lani so v Vinski gori odprli tudi planinsko pot, ki

Nova cesta v Lipju — lepša prihodnost kraja

odkriva popotniku spomenike iz dni vojne vihre ter značilnosti tamkajšnjih krajev, kot so mlinci in kašče. Pot vodi tudi do Paškega Kozjaka in se navezuje na Saleško planinsko pot, ki letos slavi deseto obletnico.

Telovadnica pa še vedno ostaja zgolj želja članov Partizana, čeprav so tudi njo že zapisali v referendumski program.

Ceprav pogoji dela niso ravno idealni, so si člani društva in celotna krajevna skupnost letos priborili naslov druge najboljše športne krajevnih skupnosti v Sloveniji, kamor so se povzpeli z lanskoletnega šestega mesta. Dokaz, da se z malo volje in truda da narediti marsikaj tudi, če sredi vasi ne stojijo zidovi sodobnega športnega objekta.

V Vinski gori se precej ljudi ukvarja tudi z delom na področju Rdečega križa. Krajevna organizacija šteje okrog sedemsto članov, skupaj s tistimi v delovnih organizacijah pa imajo preko sto aktivnih krvodajalcev. Med njihove stalne prireditve sodita tudi srečanja starejših krvodajalcev in starejših krajanov, vso skrb pa posvečajo tudi mladim članom.

Za mlade skrbijo v Vinski gori še člani Društva prijateljev mladine, marsikaterega mlajšega krajana pa so pritegnili tudi člani tamkajšnjega gasilskega društva. Le-to je začelo z delom leta 1928, trenutno pa so vso svojo aktivnost usmerili v urejanje svojega doma.

VČASIH PET TRGOVIN, DANES PA...

Popotnik ali slučajni obiskovalec bi Vinsko goro najbrž ocenil takole: prijeten kraj je to, rahlo vzpenjajoč se, pa vendar v bližini glavne prometne poti, da ni odrezan od sveta.

Toda napačna bi bila presoja, ki jo mimogrede opravi popotnik. Manjka jim še nekaj cest, ki bodo hribovite predele povezale z dolino. Lani so asfaltirali 2,5 kilometra cest, letos pa dober kilometer v Lipju.

Tudi telefoni, ki omogočajo stik s svetom, so njihova šibka točka. Trenutno imajo v kraju 22 telefonskih priključkov, letos pa pričakujejo, da bodo po tem, ko bo končana avtomatska telefonska centrala v Titovem Velenju, dobili 200 priključkov. Ob tem se jezijo, ker jim celotno omrežje urejajo v žalski občini, priključke pa bodo dobili iz Velenja.

Nasploh so ljudje v Vinski gori zelo nastrojeni nasproti žalski občini. Pravijo, da jo nanjo vežeta le policija in davkarja, le pomoči z njene strani ni od nikoder. Da imajo v bližnji velenjski občini veliko večje razumevanje kot pa v njihovi lastni občini, da so jim v domači občini že toliko obljubili, pa doslej še ničesar izpolnili, pripovedujejo.

Takšne in podobne trditve so najbrž delno upravičene, res pa je tudi, da se je marsikaj le na-

redilo in da bi se njihovim težbam lahko pridružile še marsikatero druge krajevnih skupnosti.

Ko govorimo o komunalnem urejanju v Vinski gori, lahko dodamo še to, da tudi njih pestitaneurejena kanalizacijain vodovod, neurejene avtobusne zveze, saj v kraju, ki je razpognjen tako daleč ob glavni cesti, obstane redni avtobus le na enem postajališču.

Najbolj pa ljudi tam jezi trgovina. Včasih so imeli tam naokrog pet trgovin, danes imajo eno samo. Pred tremi leti so v Zgornji Črnovi postavili temeljni kamen za novo trgovino, vendar se je zataknilo pri zemljišču, ki ga niso pravi čas odkupili. Potem so lokacijo premaknili na drugo stran ceste, nakar se je zataknilo pri Cestnem podjetju v Ljubljani zaradi soglasja.

Gradnja je torej zastala, krajanom pa je na voljo le majhna trgovinica v združnem domu. Pa še ta je odprta le do petnajste ure, zato so sami trgovci ob našem obisku predlagali, da bi delovni oziroma odpiralni čas morali podaljšati.

MOČ JE V SLOGI

Marsikaj že imajo v Vinski gori, še veliko pa je stvari, kjer jih čevelj žuli. Še več pa bi

MLINI-POMNIKI ČASOV, KI ODTEKAJO

Ena izmed značilnosti kraja so bili nekdaj številni mlinci, ki so, lepo ujeti v slikovito pokrajino, domačnom mlieli žito. Danes kljubuje zobu časa le še ta ali oni mlin, le tu in tam še poganjajo mlinska kolesa bistro pomladne vode. Veselo kot nekoč ropota svojo pesem le še Vovkov več sto let star, nekdaj graščinski mlin. Pa še tam se več ne drenjajo furmani z obloženimi vozovi žita, le kdaj pa kdaj se oglasi kakšen gospodar z vrečo žita. Mlini, nekdaj značilnost tamkajšnjih zaselkov, so danes le še pomnik časov, ki odteka.

najbrž lahko imeli, če bi v kraju bilo malo več sožitja in mesebojnega sodelovanja.

V zadnjem času je namreč v tankajšnjih zaselkih precej zaškripalo pri delovanju krajevnega samoupravnega življenja. Zakaj je zaškripalo in kako, o tem je pravzaprav vsakdo razpletal svojo zgodbo in še najbolj pametno bo, da tudi mi ne dodajamo nove. Le zaključek je bil pri vseh enak: manjka sožitja in razumevanja, še zlasti med tamkajšnjimi člani organov Socialistične zveze in Zveze komunistov. Staro pravilo pa uči, da je moč le v slogi. In tega se bodo morali naučiti tudi v Vinski gori.

IRENA JELEN
FOTO:
LJUBO KORBER

Novo trgovino jim obljublajo že nekaj let, vendar ostajajo obljube le na papirju.

Vinska gora — tako blizu glavne prometne poti, pa vendar še premalo povezana s svetom

Naša poletna anketa

Kam na dopust?

Dopust, poletne počitnice — to sta bili temi, ki sta vsaj malo otoplili mrzle in dolge zimske večere. Kako pa je sedaj, ko smo v času dopustov? Mnogi se morajo morju odpovedati zaradi previsokih cen, dostopnejši so le avto-campi in sindikalni domovi. Veliko več naših občanov bo dopust prežvelo doma, ob rekah, bazenih in po bližnjih hribih, mnogi pa bodo dopust izkoristili za dodatni zaslužek.

Povprašali smo nekaj naših občanov o njihovem dopustu in povedali so nam naslednje:

Marija Kotnik, Zalec, zaposlena v CGP Delo:

„Letos z možem ne bova šla na dopust, zidava hišo in si zato dodatnih stroškov ne moreva privoščiti. Na morju je predrago in regres za dopust bova raje vložila v hišo. Dopust bom izkročila delovno, morda bova z možem šla na kakšen izlet v hribe, morda na Pohorje. Hribi za nas še niso tako dragi, prijetni so predvsem izleti v okoliške hribe. Otroka bosta verjetno šla na morje, nekaj denarja so bosta prisluzila sama med počitnicami.“

Anica Marušek, Zalec, upokojenka:

„Kje bom prežvela letošnji dopust, še ne vem. Mogoče bom šla k sorodnikom v Nemčijo, ravno zato si morja ne morem privoščiti. Še vsako leto smo došli na morje, v avto-camp, kjer so cene še najbolj zmerne, hoteli pa so občutno pre-

Anica Marušek

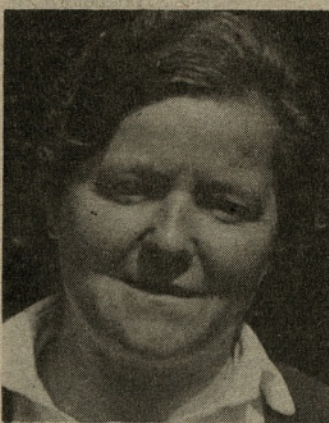
dragi. Za krajše izlete pa nimam časa, saj v dopoldanskem času pazim na vnučka, ki mi vzameta kar dosti časa.“

Ludvik Rodošek, Dobrteša vas, zaposlen v SIP Sempeter:

„Družina je na morju že bila, sam pa se na dopust odpravljam avgusta. V družini imam tri šolarje in si zato hotela ne moremo privoščiti, v avto-camp prikolicah pa so cene znosnejše. Regres za dopust sem dobil in sem ga zanj tudi porabil. Nameravam oditi še na nekaj krajših izletov v hribe, ki so cenejši kot morje.“

Tanja Jager, Prebold, zaposlena v GG Zalec:

„Letošnji dopust bom z družino prežvela doma, z otroki se bomo

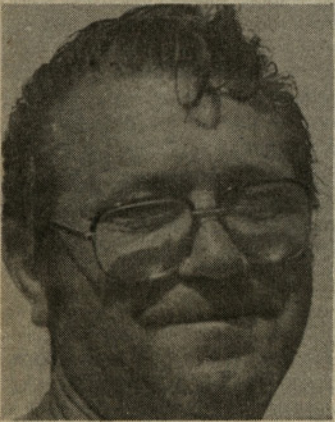
Marija Kotnik

hodili kopat v bazen, če bo vreme dopuščalo. Za morje pa letos ni denarja, saj z možem zidava hišo in tudi regres za dopust sva porabila zanjo. Morda bomo odšli na Pohorje, kjer ima naše podjetje svojo hišico. Morje pa nam je dostopno predvsem zaradi sindikalnega doma, hoteli so s svojimi cenami za poprečen osebnih dohodek predragi.“

Bojan Lah, Zalec, voznik:

„Kje bom z družino prežvel letošnji dopust, še ne vem. Cene so izredno visoke, regressa za dopust pa sem dobil zelo malo in je bolj formalna stvar. Z ženo imava majhna otroka in zato tudi ne vem, kako bo, morda se bomo za morje še odločili.“

Jasna Rode

Ludvik Rodošek

Bojan Lah

Tanja Jager

OBISKALI SMO VINSKO GORO

Dober glas seže v deveto vas

Gostilna Zdenke Novakove v Gotovljah je prijeten kotiček, v katerem se gostje dobro počutijo. Mlada gostilničarka se drži pregovora, da ima gost vedno prav. Ustrežljiva je, in ima bogate izkušnje, zato je gostilna na dobrem glasu tudi po imenitni kuhinji. Čeprav je bil ob mojem obisku navaden delovni dan, je jedilnik ponujal poleg izbire standardnih jedi še različne vrste rib, lignjev in pa domače kračo z zelenjavo.

Bila je tista dopoldanska ura, ko so gostje že pomalicali, popoldanskih pa še ni bilo, zato sva z Zdenko ujela čas za pogovor.

„Zdenka, bili ste trgovka. Kako ste zajadrali v gostinski poklic in v čem je razlika, če strežes ljudem za prodajno mizo ali v gostišču?“

„Mož je že prej imel gostilno in ko sva se poročila, sem prišla za delo v gostilni. Rekla bi, da ni razlike med delom v trgovini ali v gostilni, kajti povsod moraš biti do strank prijazen in ustrezljiv. No, razlika je v tem, da se v gostilni začne delovni dan nekaj pred deveto uro in konča pozno v večer, kakor dolgo so pač gostje. Treba se je prilagoditi gostom, njihovim zahtevam in željam, sicer v gostinstvu ni kruha. Čas je sedaj tak, da je treba pametno obrniti vsak dinar, nakupovati tam, kjer je izbira največja in je tudi kvaliteta. Iz slabega mesa ni možno pripraviti okusnega zrezka, to je stara resnica. Mož, ki je obrtnik, mi pomaga pri vodenju knjig pa tudi pri nabavah.“

Zdenka (v pomoč ima kvalificirano kuharico!) pripravlja ne le okusne, marveč tudi izdatne porcije. Pravi, da ne skopari pri tehtanju, čeprav je meso danes hudo drago. Tako pri jedeh ni dobička, se pa to izravna pri dru-

gih storitvah. Da bi se človek v gostilni obogatil, to ne, vendar je moč od pridnega dela dostojno živeti in to je glavno.

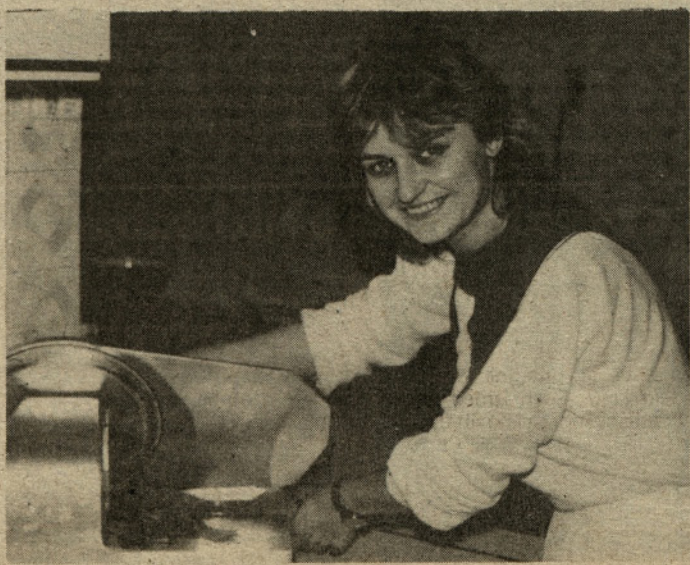
Novakova gostilna v Gotovljah poleg rednih in občasnih gostov prevzema tudi naročila za razne pogostitve, bodisi da gre za poroke ali druge praznike, radi pa postrežejo tudi turistom, ki zlasti poleti radi zavijejo iz Zalca proti Zdenkini gostilni v Gotovlje.

„Zdenka, ste kdaj pomislili, da bi se vrnili v trgovino?“

„Nikoli! Rada delam v gostilni, imam svoje stalne goste in tem posvečam vso skrb.“

„Se zgodi, da vas kakšna reč spravi v slabo voljo?“

„Se tudi dogaja, a bolj poredko. Vzemim me, če gost v svoji objestnosti trešč ob tla kozarec, saj to vznemirja tudi ostale goste. Pa tudi v takem primeru največ zaleže lepa beseda.“

Zdenka Novak: „Iz slabega mesa ni dobrega zrezka!“

KULTURA • KULTURA • KULTURA • KULTUR

Nove knjige v mesecu juniju

Johann Mario Simmel: **ODGOVOR LE VETER PONA** 1, 2; Singrid Undset: **JENNY**, Collen McCullough: **DRUGO IME ZA LUBEZEN**, Paul Theroux: **ZVODNIK in Mario Soldati: AMERIŠKA NEVESTA**.

Najbolj brane knjige v juniju

Mitja Vošnjak: **VELEPOS-LANIKOVI ZAPISKI**, Ken Follet: **KLJUČ ZA REBEKO**, Boris Pahor: **V LABIRINTU**, Josip Vidmar: **SLOVENSKO PISMO**, Janez Svajncer: **DEŽ NA SILVESTROVO**, Judith Krantz: **NIHCE NI RAD SAM** 1, 2; Harry Patterson: **ZAMENJAVA**, Manfred Gregor: **MOST**, Singrid Undset: **JENNY**, Ivan Sivec: **PRVE LASTOVKE**, Dragan Marković, Nikola Milivanović, Đuro Rebić: **BOJEVNIKI ZA MIR** 1, 2.

Filmsko gledališče

V okviru filmskega gledališča si boste v avgustu lahko ogledali film: **KAKO POSTANEŠ ŠVICAR**. Predvajali ga bodo:

ZALEC: sreda, 23. avgust, ob 20,30

POLZELA: petek, 25. avgusta, ob 20,30

PREBOLD: sobota, 26. avgust, ob 20,30

VSEBINA FILMA: Švicarski barvni film iz leta 1978. Scenarij: Rolf Lussy, Christa Maerker. Kamera: Fritz E. Maeder. Glasba: Jonas C. Haefeli.

REŽIJA: ROLF LUSSY. Igrajo: Walo Luönd, Emil Steinberger, Beatrice Kessler in drugi.

„Povabilo“, „Cipkarica“ in „Kako postaneš Švicar“ — trije naslovi, ki pa so povsem dovolj, da na razmerno mlado in neznano švicarsko kinematografijo gledamo s spoštovanjem. Nekoliko intelektualističen slog njihovih filmov deluje hladno, a v svoji hladnosti izjemno angažirano. Če o Švici in Švicarjih razmišljamo skozi naše lastno vedenje o njih, ki je polno stereotipov, potem gotovo ne bi pričakovali v njihovih filmih toliko žlahtnega humorja in tolikšne mere samokritičnega pogleda na lastno družbo in odnose v njej. Satira je njihovo najmočnejše filmsko orožje in puščice, ki jih sproži, so odkrito namenjene lastni predstavi o sebi.

Družbena satira, kakršna je na ogled v filmu Kako postaneš Švicar, je zahtevna reč. Ni dovolj, da je smešna in da smeši, s svojo puščico mora dregniti tudi v občo zavest o tem, da bo treba v ustaljenih oblikah ravnanja in vedenja kaj spremeniti. Sicer bi puščica zgrešila. Ost pričujočega filma je bila naravnana prav v ta cilj, v smešnejše lastnega samopoveličevanja, ki ne dopušča nikomur, da bi se mu približal. Film spremlja početje v policijskem oddelku za preverjanje neoporečnosti ljudi, ki so v Švici zaposleni in ki želijo postati švicarski državljani. Spremljamo usode italijanskega peka, nemškega zdravnika, jugoslovanske baletke in drugih, ki zapadajo v nevarnost (sodelujejo v delavski stranki, kar ni zaželeno, ne znajo mimo sex shopov, so prelepi, da bi bili lahko imuni na moške in ženske čare, ne znajo skuhati fon-dusa ...) Vse to pa je oblastem že dovolj, da pečat, ki bi iz poštenih ljudi naredil državljane visokorazvite meščanske družbe, ki pa ne zna mimo konservatizma, še ostaja v predalu.

B. S.

RAJE POJEM KOT GOVORIM

Moram reči, da že dolgo nisem imela tako prijetne sogovornice. Preproste in prijazne, pa vedno pripravljene, da ji preko usten zdrzne radoživ smeh.

Takšna je Tanja Cehnerjeva, zborovodkinja deklisknega nevskega zbora na Gomiškem. Zbora, ki se je pred tedni na republiški reviji v Zagorju ob Savi uvrstil na zvezno tekmovanje, ki bo prihodnje leto v Celju.

Tanjo je pot zanesla v dolino zelenega zlata pred dobrimi desetimi leti iz Maribora. Že tam ji je glasba prišla v kri, kot temu pravijo. Kako tudi ne bi! Oče je igral v pihalni godbi, po mamini strani so tudi radi prepevali, „za konec pa sem prišla še v glasbeno družino,“ je hudomušno povedala.

Zborovsko delo je vzbujala že takrat, ko je vodila mladinski zbor na žalski osnovni šoli, nepogrešljiv del njenega življenja pa je postal zlasti zdaj, ko se je znašla med šestintridesetimi dekleti na Gomiškem. „Tam smo kot ena družina, vse delamo skupaj, pogoj dela pa so naravnost odlični,“ je razložila. In še dodala, da sedaj, ko so počitnice, dekleta prav pogreša, da pa se je skoraj vsaka spomni z razglednico s tega ali onega konca.

Zborovsko delo je za Tanjo pravzaprav sprostitev po urah in urah poučevanja klavirja in nauka o glasbi v žalski glasbeni šoli. Dekleta treritno počivajo, že v naslednjih mesecih pa jih čakajo

Tanja Cehner

novi nastopi in zlasti priprave na revijo v Celju, kamor so se uvrstila kot edini mladinski zbor v okviru delavskega prosvetnega društva Svobode. Vsi ostali mladinski zbori namreč delujejo po osnovnih šolah.

Z učenci in učitelji glasbene šole pripravlja Tanja tudi vsakoletno prireditev Pesem in mladost, kjer učenci sami dirigirajo in predstavljajo svoje pesmi. Letos načrtujejo to prireditev konec septembra.

Poleg glasbe, kdaj pa kdaj Tanja zapoje tudi v mešanem zboru na Gomiškem; jo zanima tudi knjige. Sama o sebi pravi, da je že kar knjižni molj. Tudi ljubezen do narave ji ni tuja, toda prednjači pa vendarle ljubezen do zborovskega dela, ljubezen do pesmi, bodisi stare slovenske ali pa tuje. Samo da je pesem, „saj veliko raje pojem kot govorim,“ je še dodala sogovornica.

Irena Jelen

Pesem drži ljudi skupaj

Lepo domačo pesem, tisto, ki so jo včasih prepevali po vaseh, da je držalo ljudi skupaj, znajo še dandanes preliti v ušesa poslušalcev pevci na Ponikvi, hribovski vasi v bližini Zalca. Tod in v okoliških zaselkih se ponajajo z novim vodovodnim omrežjem in ob takšnih priložnostih so bile njihove vaje in nastopi še pogostejši. Kot tale v Kalah.

Tekst in foto: E. Masnec

Končane kulturne prireditve v Grižah

V prvi polovici julija so v Grižah s samostojnim koncertom Pihalnega orkestra Milice iz Ljubljane zaključili druge poletne kulturne prireditve. Le-te so trajale od začetka junija, ko so se začele z Malim taborom pevskih zborov oz. s prireditvijo, ki se tudi imenuje Pojo naj ljudje. V tem času pa so si v Grižah lahko ogledali še musical po literarni predlogi Eve Janikovszky „Le po kom se je vrgel ta otrok“ in opero Urh, grof celjski, skladatelja Viktorja Parme v izvedbi Mariborskega opernega gledališča.

V musicalu „Le po kom se je vrgel ta otrok“ se je predstavil

ansambel mladih igralcev Delavskega prosvetnega društva Griže in je bila njihova uprizoritev tega dela krstna v Sloveniji. Glavni vlogi sta odigrala in odpela Mateja Pinter in Mirč Petrovec, glasbo za to delo je napisal Ladislav Tulač, režiral pa Bojan Salamon.

Musical je med redkimi literarnimi predlogami, ki so namenjeni odrasčajoči mladini in tudi odraslim. V karikiranju odraslih so mladi izpovedali svoje stiske in težave. Odrasli otroku vsiljujejo svoje zahteve in nazore, ko pa se ta odzove po svoje, se sprašujejo: „Le po kom se je vrgel ta otrok?“ — mn.

Adi Arzenšek razstavljal na Polzeli

V času občinskega praznovanja na Polzeli so si obiskovalci lahko ogledali razstavo del umetnika Adija Arzenška. Dela so bila na ogled v razstavnem prostoru v Komendi, razstavo pa si je ogledalo lepo število ljudi. (Na posnetku: Ob otvoritvi razstave je udeležencem spregovoril predsednik DPD Svoboda Polzela Stanko Novak)

Pionirski kotiček

Mogočni topoli so se umaknili mladim javorom

(Prvonagrajeni spis za nagradni natečaj »HORTIKULTURA 84«)

Bila je lepa, topla pomlad, ko sem začel rasti na ravnem travniku ob svoji mami in očetu.

Mama mi je večkrat rekla, da raste kot kopriva za plotom.

Kmalu sem bil res dovolj velik, da sem lahko z enim očesom že pokukal v naš prelepi kraj, poln otrok, ki so se igrali na peskovnikih in gradili gradove iz peska. »Kako jim je lepo,« sem jim večkrat zavidal, ko so lahko tekali prosto naokoli. Večkrat so plezali tudi po meni. Takrat sem se tudi sam igral z njimi.

Najlepši letni čas je bila pomlad. Spomladi so gnezdirle ptice v mojih vejah in veselo žrgolele.

Pod mojo krošnjo so se sestajali tudi mladi zaljubljeni

in si šepetali nežne stvari. Tiho sem poslušal in vse skrivnosti mladih src obdržal zase.

Jeseni sem gledal, kako so ptice odletele na jug. Bil sem ponosen, če so se zbrale na mojih vejah. Zajezel sem jim lepo pot in upal, da se bodo vrnile k meni.

Rastel sem in zrastle v visok, lep topol. Stal sem in ponosno kljuboval viharjem in strelam, ki so švigale okrog mene. Vedel sem, da sem tudi jaz nekako značilnost kraja.

Čas je tekel, spreminjal se je kraj okoli mene, otroci, ki so plezali po meni, so odrasli, stari ljudje so umirali in tudi jaz sem izgubljal svojo lepoto in mladost. Zaskrbljeno sem opazoval, kako se širi proti meni naselje. Hiše so zidali visoke in te hiše so mi pričele zastirati po-

gled na okolje in jemati sonce. Z naseljem so rastle tudi mlada, nova drevesa. Zdelo se mi je, da se ti mladi javorji sploh ne zmenijo zame.

Nekega dne so se pri meni ustavili ljudje. Vzelo mi je dih, ko je nekdo rekel: »Tale stari topol moramo pa čimprej podreti.« V tistem trenutku sem spoznal, da sem umirajoč starec in da ne spadam v ta novi svet. Postal sem tujec v svojem kraju.

Odločil pa sem se, da bom zbral vse svoje moči in ko bo prišel trenutek slovesa, ne bom niti zaječal. Mladi javorji, ki bodo zrastle na moji zemlji, se bodo imeli česa spominjati. Vem, takšen je pač ta svet, staro se mora umikati novemu.

Petra Kač, 7. c razred, novinarski krožek OŠ Vera Šlander — Polzela

Tabor v Logarski dolini

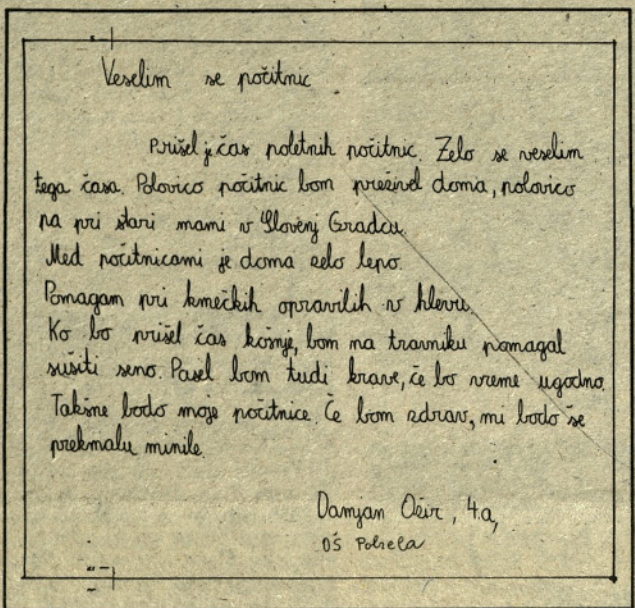
Kakor lansko leto, smo se tudi letos odpravili na sedemdnevno taborjenje v Logarsko dolino. Ko smo prispeli do tabora smo videli, da bodo poleg nas taborili še pionirji planinci iz Trbovelj, s katerimi smo se popoldne dobro spoznali in postali dobri prijatelji.

Naša prva tura je bila Klemenča jama in Strelavec. Na Klemenči jami smo videli kočo, ki je stara že preko 150 let. Po počitku pri tej koči smo odšli proti Strelavcu. Tu in tam je ob poti ležal sneg, drugje pa so cvetele spomladanske cvetice. To je bila naša najkrajša tura med taborjenjem.

Naslednji dan smo odšli na Okrešelj in Kamniško sedlo. Šli smo mimo slapa Rinke in po strmini na Okrešelj, od koder smo po vijugasti poti krenili do snežišča pod steno. Ob poti smo ob spomeniku počastili spomin dveh mladih planincev, ki ju je zasul plaz snega.

V nedeljo dopoldne smo imeli orientacijo, popoldne pa so bili obiski.

Naslednji dan nas je čakala

dvodnevna tura. Šli smo na Loko, Raduho in Grohat, kjer smo tudi prespali na skupnih ležiščih. Drugi dan smo kmalu vstali in krenili preko najvišje kmetije v Sloveniji — Bukovnik — na Olševo. Z Olševe smo se spustili na Sv. Duh in mimo izvira zdravilne mineralne vode v dolino do gostišča Logarjevih sester. Na turah so nam tovariši dajali razne poslastice, tudi

suhe češplje so dobre za žejo in moč, ob večerih smo imeli razna predavanja z diapozitivi, ob tabornem ognju smo peli in pekli krompir. Vsaka tura je bila uspešno končana, brez žuljev in tarnanja. Tako smo veseli in srečni preživeli prečudovit teden taborjenja v Logarski dolini. Pionirji planinci OŠ Nade Cilenšek Grize

Kako je poskrbljeno za počitnice?

Dva meseca počitnic je dolga doba in deset dni preživetih s starši se hitro porazgubi po dolgočasnih dopoldnevih, ko so otroci sami doma, na dvorišču, morda na cesti. Ali ni škoda teh dveh mesecev, ki mineta kar tako? Mnogi mladi bi bili pripravljeno narediti kaj koristnega v počitniških dneh, a pogosto manjka volje, denarja, poleg tega pa so šolske počitnice čas letnih dopustov, tako da za mlade zmanjka časa.

Na občinski zvezi DPM so mi povedali, da bodo za 196 otrok cele občine organizirali štirnajstnevno letovanje na Debelem rtiču. V to letovanje so vključeni osnovnošolski otroci in to je tudi edina dejavnost, ki jo organizira občinska zveza DPM med počitnicami. Občinska zveza bo pri svojem delu upoštevala programe DPM po krajih naše občine, do 6. julija pa so poslali svoj program le Preboldčani, ki so ga, tako kot lani,

izvrstno pripravili. Odgovor za tako majhno aktivnost je znan: premalo denarja.

Občinska zveza DPM bo za naslednje leto sprejela nov finančni načrt, ki bi prinesel nekaj več denarja. Že v zimskih počitnicah nameravajo organizirati raziskovalni tabor, ta dejavnost pa naj bi e čez poletje še razširila. Za naslednje leto pa pripravljajo taborjenje na Češkem, ki sodi v okvir izmenjave med državama.

Jasna Rode

Pri zobozdravniku

Redno hodim k zobozdravniku. Če se mi maže kakšen zob, grem, da mi ga izpulji. Najprej sedem na velik stol, nato me zobozdravnik vpraša, če si umivam zobe. V roke vzame stekleničko, mi naprši dlesni, nato s kleščami, ki se mi zdijo tisti trenutek velike, izpulji zob.

»Vesel sem takšnega fanta, kot si ti,« reče zobozdravnik. »Sestra, dajte mu injekcijo, vendar brez igle, da se bo lahko igral. Ko te zaboli zob, pridi takoj,« mi naroči zobozdravnik.

Rad imam našega zobozdravnika, vedno se pošali in nam da kakšno igrako. Še si bom zdravlil in izdiral zobe, saj pri zobozdravniku ni tako hudo, kot nekateri govorijo.

Lucijan Tominšek, OŠ Žalec

RUBRIKA MLADIH

Žalski brigadirji odšli na akcijo

V začetku julija so brigadirji naše občine odšli na zvezno mladinsko delovno akcijo v Vipavsko dolino, kjer bodo regulirali strugo reke Vipave.

V brigadi »Slavko Šlander« je 36 mladincev iz cele občine, od tega 16 deklet in 20 fantov, brigada je dokaj mlada, saj je poprečna starost komaj 16 let. Brigada ni popolna, kajti tik pred odhodom niso prišli štiri mladinci. Kljub mnogim zapletom in težavam je brigada dobila komandirja; to je Milenko Vukić, ki je zaposlen v Ferralitu. Brigada nima pokrovitelja, vendar pa je tovarna kmetijskih strojev SIP prevzela stroške za tiskanje majic z znakom občine in brigade. Tovarna Aero iz Šempetra pa je prispevala pisarniški material.

Pred odhodom brigade sem poklepala z dvema brigadirjema in povedala sta mi naslednje:

Franc Jošovec, Prebold, 21 let: »V brigado grem letos prvič, želim spoznati brigadirsko življenje in najbolje se ga spozna na brigadirski trasi. Zaposlen sem v Ferralitu in zaradi odhoda v brigado nisem imel nobenih težav v delovni organizaciji. Upam, da bo ta mesec v brigadi hitro minil, saj bo delovni dan razgiban.«

Bojana Koceli, Žalec, 19 let: »V brigado odhajam prvič in zanima me, s kakšnimi vtisi bom prišla domov. Letos sem končala s šolanjem

Bojana Koceli

in delo v brigadi bo v sklopu prakse. Upam, da bom v tem mesecu pri-

Franc Jošovec

dobila nekaj koristnih izkušenj.« Jasna Rode

Popravek

V junijski številki Savinjskega občana smo zapisali, da bo komandant letošnje brigade v Vipavski dolini Vojko Prisan. Člani občinske organizacije mladih so nam sporočili, da je medtem prišlo do spremembe. Tako bo letos komandant brigade Slavko Šlander Milenko Vukić iz Ferralita.

Povečalo se je tudi število delovnih organizacij, iz katerih so prišli brigadirji. Poleg Sip-a, Juteksa, Ferralita, Mika in šempetrskega Lika, kot smo zapisali v prejšnji številki, so se brigadirjem pridružili še mladi iz Garanta, Tekstilne tovarne Prebold, Keramične industrije Liboje, Aera, Šempeter, Gradnja in iz Hmezada.

Mladi v delovnih organizacijah

Mnogo mladih je zaposlenih v združenem delu, o njihovih težavah, delovnih uspehih in življenju sem povprašala predsednike mladinskih organizacij po nekaterih delovnih organizacijah v naši občini:

MELISANTA SENIČAR, OO ZSMS Zdravstveni dom:

»Naša osnovna organizacija dobro sodeluje s sindikatom, ki pogosto rešuje probleme mladih. Ukvarjamo se predvsem z zdravstvenimi problemi mladih, imamo razna predavanja, poskušamo delati v okviru našega poklica. V osnovni organizaciji deluje 28 mladih. Težko se dobimo na skupnih sestankih, saj smo razdeljeni po vseh postajah naše občine. Veliko oviro predstavlja tudi izmensko delo in družine, otroci, tako da za pravo mladinsko delo ni časa in zanimanja.«

IVAN KOS, OO ZSMS Ferralita:

»V delovni organizaciji Ferralita imamo dve osnovni organizaciji ZSMS. Poleg OO, ki obsega TOZD Livarno, Skupne službe in TOZD Modelarno, deluje še osnovna organizacija v TOZD Strojni obrat. To nam otežuje delo in sedaj smo

predlagali, da bi imeli enotno mladinsko organizacijo. V sami delovni organizaciji smo izvedli nekaj delovnih akcij: pobiranje papirja, čiščenje snega. Iz naše delovne organizacije je odšlo nekaj brigadirjev, vendar smo imeli nekaj problemov z dopustom. Več povezave si želimo z mladinci iz drugih republik, ki so zaposleni v naši tovarni, vseh delovnih akcij se udeležijo, le spodbuditi jih je treba. O našem delu smo slabo obveščali Občinsko konferenco ZSMS, niti nismo dajali prispevkov v naše glasilo. V bodoče nameravamo to popraviti, organizirali bomo akcijsko konferenco, zamenjali nekaj članov predsedstva in upam, da bo delo zaživelo.«

MARJANA VIDEČ, OO ZSMS NAMA:

»Naša mladinska organizacija je enotna, vendar obsega blagovnici v Žalcu in Levcu, kar otežuje delo. Težko je dobiti res vse na sestankih, članov osnovne organizacije je okrog 90, res delavnih pa 6. Organiziramo delovne akcije, čistimo okolje okrog blagovnice, toda za to delo se zanimajo le mladinci, stari okrog 17—21 let. V naši delovni organizaciji so zaposlene večinoma ženske in družinske obveznosti jim ne dopuščajo še drugih

aktivnosti, niti zanje nimajo interesa. Udeležba na sestankih je bila slaba, sedaj je nekaj boljše, v bodoče nameravamo izdati glasilo in upam, da nam bo uspelo najti sredstva zanj.«

ANTINEJA IVNIK, OO ZSMS SIP Šempeter:

»Naša delovna organizacija je mlada, saj je v njej 70 % mladincev. Imamo dve osnovni organizaciji ZSMS v Skupnih službah in v TOZD-u. Tarazpejnost nam dela nekaj težav, saj je težko dobiti mlade na sestankih in usklajevati delo. Mnogo mladincev je vozačev in tudi to vpliva na neaktivnost, saj delajo vedno le isti ljudje. Na delovne akcije in druge aktivnosti se mladi odzovejo, poskusili bomo še na kakšen drug način spodbuditi njihovo zanimanje. Moti me, da mladi tako redko pridejo z besedo na dan. Aktivni smo na športnem področju, dali smo pet brigadirjev, dosega mo dobre delovne rezultate. Mladince iz drugih republik skušamo pritegniti in z njimi najti boljše stike. Socialnih problemov v delovni organizaciji ni, za štipendiste je vedno delovno mesto, ni stanovanjskih problemov, le malo več zaupanja starejših si želimo.«

Jasna Rode

Melisanta Seničar

Ivan Kos

Marjana Videc

Antineja Ivnik

Mladi v Grižah

O delu OO ZSMS Griže sem se pogovarjala s predsednikom tamkajšnjih mladincev Božem Trnovškom, poznaje pa se nama je pridružila Lea Laznik.

V Grižah je danes res delavnih okoli 50 mladincev vseh poklicev in starosti. Organizacija združuje mlade iz Zabukovice, Griž in združnike. Mlade so pritegnili z Mladinskim klubom, ki so ga preuredili in obnovili sami. Prej svojega prostora niso imeli in ravno ta je pritegnil mlade k sodelovanju. Eden izmed pogojev za uspešnost njihovih akcij je denar, ki si ga pridobijo sami z discom, ki ga imajo v svojih prostorih. Sami so si kupili glasbeni center in sami si tudi financirajo svoje dejavnosti. Poleg že znanih akcij mladincev so pomagali upokojencem pri obnovi skla-

dišča, izvedli so smučarski izlet v Kranjsko goro, plesne vaje, nogometni maraton, pohod za

Božo Trnovšek

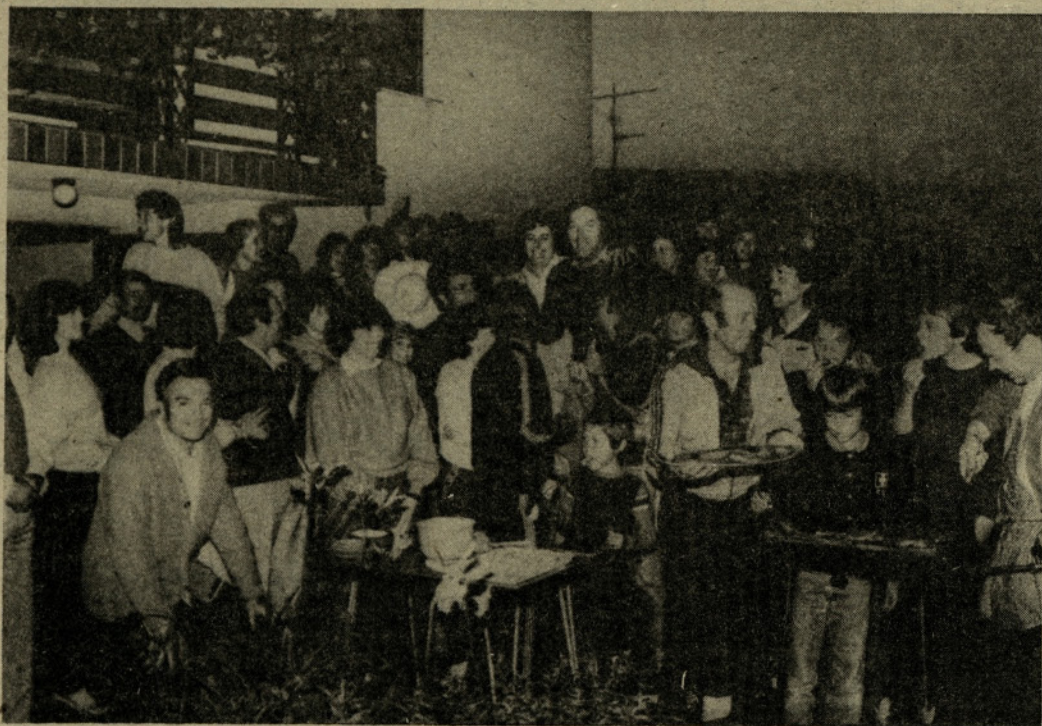
dan OF, kresovanje... V okviru OO delujejo še šahovska, kolesarska in dramska sekcija, ki pripravljajo igro Samorastniki. Čez počitnice nameravajo organizirati letovanje na morju v povezavi z upokojenci, glasbeno srečanje Mladi mladim, morda še kakšno veselico...

Z DPO so našli boljše stike šele po ponovnem razmahu dela mladincev, res dobre odnose pa imajo z upokojenci. Tudi mladinci iz Griž se ne morejo izogniti kritikam, ki se pogosto nanašajo na njihovo precejšnjo idejno-politično delovanje, čeprav nameravajo v kratkem sprejeti nekaj svojih članov v ZK. Mladinci v Grižah so poskusili pridobiti mlade z različnimi interesnimi dejavnostmi in ta nova vsebinska zasnovna je naletela na dober odmev.

Jasna Rode

Iz naših krajevnih skupnosti • Iz naših krajevnih skupnosti

Sempeter

ŠE SO DOBRI SOSEDJE

V današnjem hitrem ritmu življenja nemalokrat pozabimo na dobre sosedne odnose. Pa vendar se ponekod še najdejo sosedje, ki se med seboj poznajo, si izmenjuje besede in se celo dobi-jo na družabnih srečanjih. Kot ti-le na posnetku iz Sempetra, kjer ulic sicer še nimajo, pravijo pa,

da se bo njihova prav gotovo imenovala sončna, saj so tam sami družabni in predvsem prijazni ljudje.

Na nedavnem poletnem pikniku se jih je zbralo preko sto, enajst med njimi jih je ribičev, ki so nalovili in pripravili okusne ri-

be. Organizirali pa so tudi tekmo-vanje v namiznem tenisu. Pravijo, da bodo prijateljske odnose razvijali še naprej, že v bližnji prihodnosti pa napovedu-jejo srečanje na kostanjevi noči.

Tekst in foto: E. Masnec

JAMA PEKEL NA ZNAMKI

Skupnost jugoslovanskih PTT je junija izdala na temo »Evropsko varstvo narave« dve znamki, ki prikazujeta naravni park Biokovo in jamo Pekel. Na znamki je prikazan kapnik iz jame Pekel in slepi mehkužec anophthalmus, ki pripada endemični vrsti teh pečinskih živali. Izdaja te znamke je za Turistično društvo Sempeter lepo priznanje in spodbuda za njihovo nadaljnje delo.

Franc Ježovnik

Ponikva

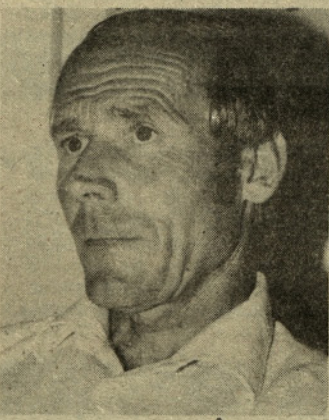
ASFALTIRALI CESTO, VODOVOD PRED ZAKLJUČKOM

V spomin na 30. julij leta 1944, ko je okupator na Ponikvi aretiral množice krajanov, praznujejo tokrat svoj krajevni praznik v krajevni skupnosti Ponikva. Letos so praznik dočakali z asfaltirano cesto, gradnja vodovoda pa bo vsak čas zaključena.

Nova asfaltirana cesta bo pove-zala predvsem prebivalce Ponik-ve, Srednje vasi in Kal, koder je pred štiridesetimi leti tekla partizanska pot proti Savinjski dolini. Manjši cestni odsek je bil urejen še v Studencih, med največje uspehe pa štejejo krajan izgradnjo vodovoda med Kalami, Studenci in Ponikvo. Izgradnja vodovoda bo zaključena še letos, z njim pa bo vsaj deloma zmanjšano stalno pomanjkanje vode v tamkajšnjih zaselkih.

Poleg otvoritve cestnih odsekov so na Ponikvi pripravili ob prazniku še slavnostno sejo skupščine kra-jevne skupnosti, kulturni program in družabno srečanje.

Krajanom Ponikve pa se tudi za letošnji krajevni praznik ni uresni-čila ena največjih želja: redna avto-busna zveza z dolino. Predsednik sveta krajevne skupnosti Franc Volk je to takole razložil: »Na Ponikvi si že dolgo časa želimo, da bi iz naših zaselkov vozil vsaj en redni avto-bus. Imamo organiziran prevoz za delavce, ki so zaposleni v Tito-vem Velenju, vsi ostali krajan pa so vezani na svoj lastni prevoz. Pogo-varjali smo se že z delavci izletnika, vendar bodo le-ti organizirali redni prevoz le, če bodo imeli dnevno vsaj 13000 din prometa. Tega najbrž ne bi bilo, kljub temu pa mislimo, da ni

Franc Volk

prav, ker smo tako odrezani od sveta in da tega problema tudi ob tokratnem praznovanju še nimamo rešenega.«

Irena Jelen

Andraž

ZA PRAZNIK NOVA CESTA

Predsednika KS Andraž Srečka Pižorna smo povprašali o delu te KS in o praznovanju krajevnega praznika. Povedal nam je:

»29. junija je naša KS praznovala svoj praznik, ki ohranja spomin na prve partizanske bitke na tem po-dorčju. Letošnji praznik smo zdru-žili s stoletnico ustanovitve občine v Andražu, ki so jo ustanovili na pobudo okraja Šoštanj. Ob tej priložnosti smo podelili priznanja dvema bivšima predsednikoma krajevnega ljudskega odbora Mi-haelu Satlerju in Ivanu Zabukovcu. Zgradili smo 1200 m ceste v Vo-lovče, za katero so krajan prispevali mnogo sredstev in ur prostovo-ljnega dela. Naslednje leto bomo praznovali stoletnico šole, ki ima danes štiri razrede in 60 učencev.

Nameravamo jo obnoviti, dogovar-jamo se tudi s KS Kovče za razši-ritev vodovoda. Na vseh delovnih akcijah so prisotni tudi mladinci, ki s svojim delom mnogo prispevajo.«

Jr

Srečko Pižorn

Šešče

SPET ODPRLI KNJIŽNICO

Te dni praznujejo svoj kra-jevni praznik krajan Šešč. Ob tej priložnosti so odprli dva cestna odseka in knjižnico, gasilci Matk pa so dobili novo vozilo.

Praznovanje so pričeli s šahov-skim turnirjem v Matkah, temu pa je sledil prevzem novega gasilskega avtomobila članov Gasilskega društva Matke. V tamkajšnjih zaselkih so pripravili tudi vrsto špor-tnih tekmovalj — od malega no-gometa med starejšimi in mlajšimi krajan, tekmovalje v odbojki ter mali nogomet za pokal Šešč. Kulturni program pa so popestrili godbeniki iz Prebolda.

Slavnostno bo v tamkajšnjih zaselkih zlasti to nedeljo, ko bodo pripravili slavnostno sejo skupščine krajevne skupnosti, zatem pa bodo otvorili dva cestna odsepa ter knjižnico, ki bo v Šeščah začela delovati spet po dobrih dvajsetih letih.

Ob krajevnem prazniku so na-črtovali še otvoritev obnovljene dvorane, vendar dela še niso kon-čana, zato bodo prostore odprli v naslednjih mesecih.

Jr

Libože

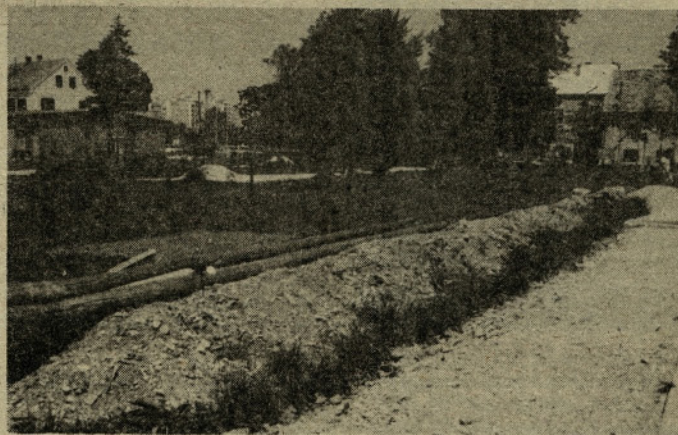
DIVJAD OGRŌŽA NASADE

V zadnjih letih opažajo delavci Sadjarstva Mirošan vse večjo škodo, ki jo na tamkajšnjih nasadih povzročajo divje živali. Največ preglavic jim povzroča srnjad, ki pogosto poškoduje mlada drevesa, odžira poganjke in cvetne brste. Delavci Miro-sana so doslej poskušali težave reševati sami, zlasti s postavitvijo žičnih ograj in s pogostim škropljenjem, vendar se število divjadi in škoda vsako leto pove-čujeta.

Da bi zmanjšali nevarnost pred škodljivci predlagajo večji letni odstrel srnjadi; organizirala pa naj bi se ustrezna zaščita pred njo. Razmere na tamkajšnjih nasadih so še vedno nespren-menjene, škoda pa narašča iz dneva v dan.

V. Korber

Zalec

Nič kaj prijeten ni pogled na neu-rejen mestni park. Doklej še tako?

(Foto: L. Korber)

DOKLEJ ŠE TAKO?

Sitna in turobna pomlad se je končno le umaknila poletju. Parke so preplavile množice, oživele so klopi po mestnih parkih, na ozkih stezicah je nastal kar pravi vrvež. Za nameček pa mimoidečega po-potnika pozdravljajo živopisani nasadi cvetja in grmovnic.

Takšna je pravzaprav podoba vseh mestnih parkov v teh polet-nih dneh. Le žalski mestni park sameva v svoji žalostni podobi sredi razkopanih stez, neurejenih cvetličnih nasadov in neobdelanih zelenic.

Že zdavnaj je bilo rečeno, da bodo park polepšali in uredili, vendar zdaj, ko bo poletje vsak čas mimo, ostaja še vse po starem. Kje

so tisti, ki so pričeli z akcijo olep-šavanja in urejanja? Urejanje parka so pričeli člani žalskega hortikulturnega društva, pri tem pa naj bi sodelovali tudi vsi ostali krajan. Zakaj zdaj dela niso do-končali?

Slišati je govornice, da predse-dniku društva zdravstveno stanje ne dovoljuje več vsakodnevnega dela in urejanja v parku. Toda — ali je Hortikulturno društvo res samo en človek? Če je tako, potem bo pa že bolje, če društvo sploh ne bo obstajalo. Ali pa se bodo morda do hladnih jesenskih dni le dogovorili in dokončali začetno delo? Bo park vsaj drugo leto služil svojemu namenu?

Irena Jelen

OTVORITEV KOMUNALNIH OBJEKTOV

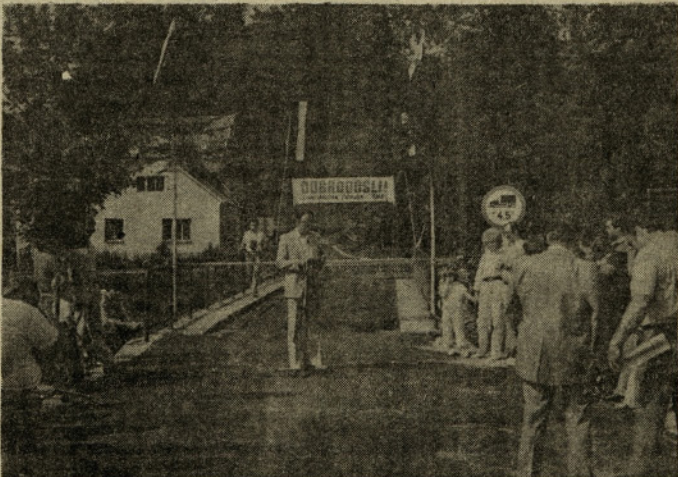
Pred dvema letoma so v okviru stanovanjske zadruge pričeli na Škafarjevem hribu, na meji med žalsko in goto-veljsko krajevno skupnostjo, graditi potrebne komunalne naprave. Pred nekaj tedni so dokončali vodovodno, kana-lizacijsko in cestno omrežje.

V pičlih dveh letih so zgradili ki-lometer in pol vodovodnega omrežja, uredili kanalizacijski sis-tem, posebej za fekalne in posebej za meteorne vode, skupna dolžina vgrajenih kanalizacijskih cevi pa znaša več kot tri kilometre.

Med nove pridobitve sodita še dva kilometra sodobnih cest, s ka-terimi so povezali tudi cestno omrežje v naselju z javnim cestnim omrežjem. Pri povezovanju tamkaj-šnjih cest z javnim cestnim omrež-jem sta sodelovali zlasti krajevni skupnosti Zalec in Gotovlje.

Vrednost vseh otvorenih komu-nalnih objektov znaša dve milijardi in 930 milijonov din, pri čemer je stanovanjska zadruga prispevala preko šestdeset odstotkov sred-stev.

Jr

Posnetek z otvoritve komunalnih objektov na Škafarjevem hribu

ŽALSKI GASILCI PREVZELI NOVO VOZILO

Člani gasilskega društva Zalec so konec junija prevzeli v svoje roke novo terensko vozilo Jeep-UAZ. Vozilo, za katerega so morali odšteti 600.000 din, bo služilo predvsem izboljšanju gasilske pomoči v manj do-stopne hribovite predele, še zlasti v primerih gozdnih požarov. Poleg tega pa bodo vo-zilo lahko uporabljali za vleko nekaterih priklopnikov za

kemično gašenje.

Prevzema avtomobila pred gasilskim domov v Žalcu in pod pokroviteljstvom krajevne skupnosti Zalec so se poleg članov domačega društva udeležili tudi gasilci iz sosednjih krajev, pred-stavniki žalske krajevne skupnosti ter člani Občinske gasilske zveze.

R. Kopusar

Polzela

NOV DOM KRAJANOV

Ena izmed pridobitev ob le-tošnjem občinskem prazniku je tudi dom krajanov. Polzelani so preuredili in obnovili prostore stare osnovne šole, v njem pa bodo naši prostori za svoje delo

mladinci, organi krajevne skupnosti ter vsi tisti, ki so se zapisali društveni dejavnosti.

T. Tavčar

Griže

TEKMOVANJE V KOŠNJI

Znano je, da so bila pred dru-go svetovno vojno zelo množična kmečka tekmovalja. Prirejala so jih društva kmečkih fantov in deklet, najpogosteje pa so mladi merili moči v košnji, žetvi, tekmovali so v konjskih dirkah in še kako.

Zadnja leta skušajo ljudje v nekaterih krajih ta tekmovalja

ponovno oživiti. Znane so kme-čke igre na Vrnskem in pa raz-lična tekmovalja v košnji, ki jih prirejajo po nekaterih zaselkih v Savinjski dolini.

Med takšnimi tekmovalji, ki so postala že kar tradicionalna, je tudi tekmovalje pri planinski postojanki na Homu. Tam se vsako leto zberejo tekmovalci in

pomerijo svoje moči: ženske v košnji, moški pa v grabljanju.

Letošnje tekmovalje bo prvo nedeljo v avgustu. Organizatorji prireditve so člani Planinskega društva Zabukovica. Le-ti so prejeli že nekaj prijav, ne le iz Savinjske doline, temveč tudi iz drugih krajev.

F. Ježovnik

Gomilsko

80 LET GASILSKEGA DRUŠTVA

Sredi julija je bila v Grajski vasi slovesnost, s katero so počastili 80-letnico gasilskega društva. Člani gasilskega društva so delovni na vseh področjih in to potrjuje tudi srebrni znak OF, ki ga je ob letošnjem prazniku OF prejel Slavko Tiselj.

Začetek gasilskega društva segajo v leto 1903, leta 1904 je

bila ustanovljena. Požarna bramba Grajske vasi, ki je tedaj bila samostojna občina, na čelu katere je bil župan in gostilničar Mihael Rak. Načelnik društva je bil Franc Završnik. Takoj po ustanovitvi so začeli zbirati sred-stva za prvo ročno brizgalno, ki so jo dobili leta 1905.

Leta 1935 so zgradili gasilski

dom, ob 80-letnici gasilskega društva pa dobili gasilski avto-mobil z namensko prikolico. Društvo danes šteje 77 članov in pri vsaki hiši v vasi je vsaj en gasilec. Za delovnost in uspešnost je gasilsko društvo Grajska vas dobilo mnoga pri-znanja in odličja.

Franc Ježovnik

II. Jugoslovanska jamarska odprava Kolumbija '84

Delo, ki je obrodilo sadove

Z odhodom članov II. jugoslovanske jamarske odprave, katere organizatorji in nosilci akcije so bili preboldski jamarji, se je začela nova stran v zgodovini te pomembne športne in znanstvene dejavnosti. Dejavnosti, katere korenine segajo že dvesto in več let nazaj, v čas, ko so Janez V. Valvasor in nekateri nadebudnejši začeli spoznavati skrivnostni podzemeljski svet Notranjske.

Delo teh in drugih nadebudnejšev danes uspešno nadaljujemo jamarji iz Prebolda, krona vsega našega dela pa je prav gotovo tokratna odprava v Južno Ameriko. Nanio smo se člani odprave pripravljali dobri dve leti, z njo pa smo lepo obeležili 15-letnico delovanja preboldskega jamarskega kluba in 95-letnico slovenske jamarske organizacije.

DOLGA POT DO USPEHA

Pot do Kolumbije je bila dolga. Ne tista z avionom, temveč tista, po kateri so jamarji prišli do tega podviga. Koledarji, delovne akcije, opravljanje raziskovalnih nalog, delovne obveznosti do SLO oziroma njihovih organov, predavanja, prodaja propagandnih materialov in tako naprej — vse to je pripomoglo, da smo jamarji lahko opravili svoje delo in zastavljeno nalogo. Na pomoč so nam priskočili tudi delovni kolektivi in zasebniki, pokroviteljstvo nad odpravo pa je prevzela Tekstilna tovarna iz Prebolda.

DVAINDVAJSET JAMSKIH OBJEKTOV

Dveletno delo je bilo uspešno in tako smo jamarji končno prispeli v Bogoto, mesto najrazličnejših naspotij, na višini 2650 metrov in s skoraj šestmilijonskim prebivalstvom. Mesto, ki je lahko zanimivo, prijetno, pa tudi neprijetno, počasno, neodgovorno, delavno in nedelavno. Vse to je del kolumbijskega vsakdana. To je dežela, kjer dogovori veljajo ali pa ne veljajo, se upoštevajo ali pa tudi ne, to je dežela, kjer čas ne pomeni veliko, pravo jamarji.

Prvo domovanje članov odprave je bilo v italijanskem klubu. V Bogoti namreč živi okrog 1500 Italijanov, ki se zbirajo v svojem klubu, v njem obujajo spomine na domovino, se povesejajo in negujejo kulturno dediščino svojih prednikov. Sprejeli so nas izredno priščno, k temu pa je pripomogla tudi Zora Radulović, ki je v klubu zaposlena že vrsto let.

Po zaslugi preboldskih jamarjev kolumbijski kras ni več skrita neznanka

Bivanje v klubu in mnogo uslug pa tudi denarja nam je uredil slovenski Kolumbijec Matjaž Medvešek, zastopnik ljubljanskega Intertradea v Južni Ameriki, ki ima sedež v Bogoti.

V NAJGLOBLEJEM BREZNU KOLUMBIJE

Po treh dneh bivanja v Bogoti nas je pot vodila na teren. V klešče nam je uspelo spraviti predstavnike državnega geografskega zavoda, družbo Ingeniería E Hidrosistemas in navezati stike z edinim jamarskim klubom v Kolumbiji: Campo Albierto. Stiki z domačini in družbo so pripomogli tudi k temu, da smo prevzeli določene naloge.

Prvo naše delovno področje je bila občina La Paz. Tam smo raziskali, dokumentirali in obdelali številne jamske objekte, med njimi tudi

V jamarski odpravi so bili Tone Vedenik, Silvo Ramšak, Zdravko Goršek, Karli Kolar, Franci Gaber in Darko Naraglav iz preboldskega kluba Črni galeb ter Izet Avdagić, Jasminko Mulamerović in Miroslav Kurtović iz Sarajeva. V odpravi sta sodelovala še dr. Boris Sket iz Ljubljane in Franc Malečkar iz Postojne.

V prihodnjih mesecih čaka člane odprave še krpica nalog. Izdali bodo posebno publikacijo, uredili dokumentacijo in opravili še vrsto drugih del.

najgloblje kolumbijsko brezno Hayo del Aire, globoko 263 metrov. Po slabem tednu dni smo se preselili na področje San Gila, kjer smo raziskovali jame na ozemlju treh načrtovanih elektrarn z zmogljivostjo 1160 MW električne energije. Naš največji dosežek tam je bila 1280 metrov dolga in nadvse zanimiva jama Cueva Paramo. Rezultat dela na tem področju je obsežen elaborat z vsemi načrti jam, njihovimi opisi, hidrološkimi, geološkimi, biološkimi, morfološki in arheološkimi podatki in analizami.

Pot nas je vodila naprej na področje občine La Belleza. Želeli smo raziskovati v najdaljši kolumbijski jami Hoyo Hermosura. Ven-

dar so nas napotili na napačen kraj, zaradi oddaljenosti pa smo morali ostati na področju, kamor so nas pripeljali predstavniki družbe Ingeniería E Hidrosistemas. V treh dneh smo tam obdelali kar sedem jamskih objektov na tamkajšnjem plitvem krasu.

Čakal nas je še otok sredi Karibov — San Andres, kamor smo odpotovali na povabilo predstavnikov družbe Fitma. Le-ta skrbi za zaščito in varstvo okolja v Kolumbiji. Raziskali smo sedem jamskih objektov, predvsem pa je bilo naše delo na tem otoku usmerjeno v problematiko pitne vode na otoku. Otok meri le 12 km, širok pa je le 3 km, vendar je turistična Meka za številne turiste iz Kolumbije in drugih držav, zlasti ZDA.

Na otoku smo preiskali vse vo-

dnjake, izmerili njihovo pretočnost in količino, analizirali njihovo kakovost in opravili še vrsto drugih del.

Skupno smo v Kolumbiji raziskali in obdelali z vseh zornih kotov speleologije 22 jamskih objektov in tako dodobra spoznali kolumbijski kras in razmere na tamkajšnjih področjih. Poleg tega pa smo odprli nove možnosti za jugoslovansko jamarstvo izven meja Evrope. Zelo velike pozornosti smo bili deležni v kolumbijskih sredstvih javnega obveščanja, imeli smo dve javni predavanji o jugoslovanskem krasu, vse to pa je po naši oceni pripomoglo tudi k zblizanju dveh dežel.

Darko Naraglav

Rokometne novice

Na prijateljski rokometni tekmi so se v začetku julija v Trbovljah pomerili fantje rokometnega moštva Minerve in člani jugoslovanske reprezentance. Med domačini so se najbolje odrezali Vogler: 5 zadetkov, Hlastec in Jančič po 3, Zarjal in Močivnik po 2 ter Pfeifer in Virant, ki sta dosegla po en zadetek. Pri nasprotnikih je mrežo največkrat zatresel Isakovič, ki je dosegel 7 zadetkov. Končni rezultat je bil 33:17 za reprezentante.

Sportna rekreacija

VRNIMO SE K NARAVI

Dandanes se je človek naravi močno odtujil in to ne velja le za meščana, pač pa tudi za tiste ljudi na podeželju, ki niso več odvisni od zemlje. Z njo so pristno povezani kmetje in nekateri redki drugi poklici. Ta odtujitev pa lahko povzroči majhen šok, če se človek nepričakovano in nepripravljen znajde v narocju narave.

Predvsem ne smemo pričakovati, da je bivanje v naravi tako enostavno in preprosta zadeva (idilična pustolovščina), ker nas bo spremljalo veliko neprijetnosti (mokrota v čevljih, lakota, strah pred nesrečo, odrgnine ipd.).

Taborniške in planinske izkušnje nam bodo veliko pomagale, vendar bo naše življenje različno od planinskega izleta ali dopusta pod šotorom. Ne smemo pozabiti, da smo dosedaj večinoma samo ogledovali naravo, ne pa resnično živeli v njej! Računati moramo torej na veliko odvisnost od naravnih pogojev in zlasti od vremena. Nad nas bodo prišle nadloge, o katerih smo samo slišali in brali, nismo pa jih še doživeli. Težnje ustrezajo resničnim potrebam. V deželi, kjer je veliko planincev in tabornikov, je nujno seznaniti z osnovami življenja v naravi že učence v osnovnih šolah.

Nikakor ne gre za to, da bi določen krog občanov, planincev, tabornikov vsiljeval svoj pogled na svet ljudem, ki jih hoja v gore in bivanje pod platneno streho ne zanima.

Veliko pomembnejša je zavest, da aktivno planinstvo in taborništvo, poleg nekaterih drugih telesnovzgojnih dejavnosti, pomagata ohraniti telesno odpornost, spretnost stika z naravo, kar neposredno prispeva k večji delovni storilnosti, duševni sproščenosti in ne nazadnje tudi k obrambni sposobnosti posameznikov in družbe kot celote.

Kdaj se bomo v celoti vrnili k naravi? Ko bomo dokaj dobro spoznali vrsto naravnih (faktorjev) vplivov na razvoj človeka ter čas, ko bo človek zdržal določeno obdobje v naravi brez posledic slabljenja organizma (mráz in veter, vročina, vlaga, srečanje z živalmi, higiena, bivanje v različnih objektih ter vrsta drugih naravnih ovir).

Odkrito povedano smo še daleč od tega, kar imamo za začasno vrnitev k naravi.

Če si v današnjem času pridobimo le del tega, bomo nekoč lahko hvaležni sebi in tistemu, ki nam je to omogočil.

Adi Vidmajer

Srečanje športnikov

Tovarna nogavic Polzela je bila letos organizator tradicionalnega srečanja športnikov Sloboda Samobor, Beti Metlika in MTC Čakovec. Razen v športnih panogah so se pomerile med sabo tudi ženske in moške gasilske desetine.

V streljanju z zračno puško pri ženskah je zmagala ekipa Polzele, pri moških MTC Čakovec, v namiznem tenisu pa Sloboda Čakovec; Polzelani so bili drugi tudi v rokometu, tekmovala so

samo ženske ekipe. V kegljanju je zmagal pri moških MTC Čakovec, polzelani so bili drugi, pri ženskah pa prvi. Pri gasilskih desetinah (moški) so zmagali Polzelani, pri ženskah pa so bile Polzelanke druge.

Ekipno je Polzela osvojila drugo mesto, zmagal pa je MTC Čakovec. Na sliki: S tekmovalca v namiznem tenisu.

T. TAVČAR

Teniški turnir v Žalecu

Člani teniške sekcije TVD Partizan Žalec so pred tedni organizirali tridnevni teniški turnir v žalskem športnem centru. Tekmovanja se je udeležilo preko deset članov, med sodelujočimi je bil najboljši Tadej Krušič, pred Silvom Laknerjem in Stanetom Novakom.

Republiško šahovsko prvenstvo mladink

V žalskem hotelu Golding Rubin je bilo v tednu od 29. junija do 8. julija 10. republiško šahovsko prvenstvo za mladinke. Tekmovanja se je udeležilo 11 mladink in po desetih kolih je zmagala Brigita Čavuzič — Radenci, Murska Sobota, ki je zbrala 8,5 točk. Čavuzičeva je mojsterski kandidat in se bo udeležila državnega prvenstva, ki bo v Mavrovem v Makedoniji. Poprčna starost mladink ni visoka, zato si od tekmovalk še

mного obetajo. Velik napredek je dosegla tudi domačinka Suzana Urisek, ki je zasedla odlično 5. mesto. Na svečanem zaključku tekmovalja je priznanja podelil podpredsednik šahovske zveze Vojin Perović.

Končni vrstni red: 1. Čavuzič (Radenska, MS) 8,5; 2. Vrenčur (Iv. gorica) 8 točk; 3. Ranzinger (Lesce) 6 točk; 4. Čebular (Šmarje pri Jelšah) 6 točk in 5. Urisek (Zalec) 5,5 točk.

Jasna Rode

Sodelovalo tisoč športnikov

V okviru praznovanja občinskega praznika je TVD Partizan Polzela pripravil vrsto športnih prireditev, kjer je nastopilo več kot tisoč nastopajočih. V malem nogometu je nastopilo 12 ekip, zmagala pa je ekipa Žalca, v namiznem tenisu je med sedmimi ekipami bila najboljša ekipa Polzela I., v odbojki za moške so

med sedmimi ekipami zmagali mladi odbojkaši Gomiljskega, Bruno Parma pa je odigral simultanko na 34 deskah. Pet partij je remiziral, ostale pa dobil. Ob zaključku so pripravili še akademijo, kjer so sodelovali člani TVD Partizana, VVZ Polzela, šole in DPD Svobode.

T. TAVČAR

SAMOUPRAVNA STANOVANJSKA SKUPNOST OBČINE ŽALEC-DELOVNA SKUPNOST

Samoupravna stanovanjska skupnost občine Žalec objavlja po sklepu zbora delegatov enote SPIZ občine Žalec in po sklepu 8. seje zborov skupščine z dne 28. junija 1984

RAZPIS

posojil za prenavo in večja vzdrževalna dela stanovanj in stanovskih hiš, ki so v lasti upokoencev in invalidov, v skupnem znesku 5.000.000,00 din.

I. Upravičenec do posojila je upokojenec, ki je občan občine Žalec in doslej še ni imel ustreznega rešenega stanovanjskega vprašanja.

Posojila so namenjena za prenavo, preureditev, popravilo ali izboljšavo stanovanja oz. stanovanjske hiše. Posojila za posege, ki po normativih in standardih, veljavnih v stanovanjski skupnosti, spadajo med manjša popravila, ne bodo dodeljena.

II. Pri pridobitvi posojila je upokojenec dolžan zagotoviti lastno udeležbo, ki znaša najmanj 20 % predračunske vrednosti prenavo oz. nameravanega dela.

Za lastno udeležbo štejejo upokojenecova lastna sredstva, posojilo na podlagi vezave denarnih sredstev, kakor tudi gradbeni material in v objekt vloženo lastno delo.

III. Vlogi za posojilo je treba priložiti:

- potrdilo o skupnih dohodkih upokojenca in članov njegovega gospodinjstva za leto 1983, med katere se štejejo osebni dohodki, nadomestila OD, pokojninski prejemki, invalidnina, študentska, preživnina, denarne pomoči za otroke, družbene denarne pomoči in drugi dohodki;
- potrdilo o stalnem bivališču in skupnem gospodinjstvu;
- gradbeno dovoljenje ali potrdilo o priglasitvi nameranih del;
- izpisek iz zemljiške knjige;
- predračun gradbenih del;
- dokaz, da so zagotovljena sredstva za lastno udeležbo.

IV. Odplačilna doba za odobreno posojilo je odvisna od višine posojila, socialnih razmer in kreditne sposobnosti posojiljemalcev, mesečna anuiteta ne more biti manjša od zneska, kolikor bi znašala mesečna stanarina, izračunana po veljavnih predpisih.

Obrestna mera je 4 %, ki se po desetih letih poviša za 2 % za še neodplačani del posojila.

V. Rok za sprejemanje vlog znaša trideset dni od dneva objave razpisa.

Vloge je treba v razpisnem roku posredovati delovni skupnosti Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Žalec, Šlandrov trg 20, kjer prejmejo udeleženci razpisa tudi podrobnejše informacije in enotne tiskovine za vlogo.

Prepozne ali nepopolne vloge ne bodo upoštevane. Vloge upokoencev-članov ZB, ki so bile posredovane Občinskemu odboru ZB NOV občine Žalec, bodo upoštevane.

VI. Vloge bodo obravnavane po določbah pravilnika o reševanju stanovanjskih vprašanj upokoencev in invalidov v občini Žalec.

Izvršni odbor predsedstva Občinske konference SZDL Žalec

objavlja

prosta dela in naloge

Čiščenje pisarniških prostorov

občinskih družbenopolitičnih organizacij in Postaje milice v Žalcu za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Nastop dela je 1. oktobra 1984.

Pogoji:

- končana osnovna šola
- trimesečno poskusno delo.

Kandidati naj pošljejo prijave v roku 15 dni po objavi razpisa na naslov: Izvršni odbor predsedstva OK SZDL Žalec, Ulica Ivanke Uranjek 2, Žalec

do • komunalna • p.o.
žalec nade cilenšek 5

objavlja

prosta dela in naloge

Inkasa vodarine

Pogoji:

- končana osnovna šola z najmanj 6-mesečnimi delovnimi izkušnjami
- poskusno delo 3 mesece
- lastno prevozno sredstvo in izpizt za vozniška B kategorije

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Nastop dela takoj oziroma po dogovoru. Kandidati naj pošljejo pisne prijave v 8 dneh po objavi, o izbiri pa bodo obveščeni v 15 dneh po izbiri.

DA NE POZABIMO

KATASTROFALNA POPLAVA PRED 30 LETI

Poplava, ki je prizadela Celje z okolico in severni del Savinjske doline, je prizadela tudi območje našega gasilskega sektorja, predvsem naselje Velike Pirešice. Kier je potok Pirešica narastel 5 metrov nad normalno gladino. Zalil je hiše in odnesel mostove, ogrožena pa so bila tudi življenja ljudi in živali.

Izredno je narasel potok Ložnica in prestopil breg pri Polzeli in Grušovljah. Z veliko silo in hitrostjo se je razlil čez polja in poplavlil vasi Grušovlje, Podlog, Gotovlje, Ložnico, Arjo vas, Drešinj vas in delno tudi Levec.

V noči med 4. in 5. junijem leta 1954 so imeli gasilci veliko dela. Že ob 21. uri je bilo alarmirano gasilsko društvo Zalec. Takoj so se odpeljali na Veliko Pirešico, kjer so iz barake reševali speče delavce Cestnega podjetja.

Gasilci iz Pernovega so v tej noči reševali ljudi in živino na levem bregu Pirešice.

Pred polnočjo je voda prihrumela v Gotovlje. Gasilci so pomagali ljudem spravljati živino v višje lege. Voda je odnašala s seboj orodje izpod kozolcev. Gasilci so bredli v vodi od objekta do objekta in zavarovali predmete, da jih ni odnesla voda.

Po drugi uri je začela voda upadati. V zgodnjih jutranjih urah so klicali na pomoč iz rudnika v Zabukovici, kjer je voda zalila jašek in je bilo potrebno rešiti dva rudarja. Na pomoč so prišli gasilci iz Zalca in Vrbja.

Naslednji dan, 5. junija, so gasilci pomagali pri pospravljanju raznih nanošenih predmetov, čiščenju cest in gradnji zasilnih mostov.

Gasilci so se udeležili črpanja vode iz kleti in stanovanj v Celju. Sodelovala so društva iz Zalca, Gotovelj, Vrbja, Zgornje Ložnice, Sempetra, Drešnje vasi, Arje vasi, Petrovc in Levca. Društvi iz Zgornje Ponikve in Pernovega se akcije v Celju nista mogli udeležiti zaradi porušenih mostov.

Viri: Poročila sektorskega poveljstva Zalec

ZLATOPOROČENCA

Pol stoletja skupnega življenja je dogodek, ki se vtisne v srce. Za Ivana in Gizelo Melanšek iz Zalca je treba reči, da sta zlato poroko dočkala v slogi in še pri kar dobrem zdravju. Sinova sta lepo vzgojila in ni naldjuče, da sta si spletla družinsko gnezdo in našla delo kar doma. Njuno jesen življenja razveseljuje vnuki in tako nista osamljena.

Ko smo na njunem domu kramljali z jubilaroma, sta zagrebla v spomine in natresla marsikatero zanimivo. Ivan je bil rojen v Velenju, Gizela pa v okolici Brežic. Naneslo je, da je Ivan našel zaposlitev kot kovač v rudniku Zabukovica, Gizela pa je prihajala v Zalec in tu sta se spoznala, se vzela ter si ustvarila dom. Poročila pa sta se v Čatežu.

Stanovanjsko stisko sta razrešila tako, da sta si s prihranki pozidala domek in tako postala Zalčana. Gizela se je spomnila svoje mladosti. Oče je odšel za kruhom v Ameriko, mati pa se je sama prebijala z otroki in tako pričakala moža iz Amerike. Oče se je oprijel hmeljarstva in tako je tudi hčer Gizelo pot zanesla v Savinjsko dolino.

Med zadnjo vojno je Gizela

pomagala svojemu bratu partizanu z živežem in sanitetnim materialom, doma pa sta imela ata, ki so ga Nemci izselili, a se je umaknil v Zalec k hčerki in zetu. Pri njih je preživela vojno viхро tudi bratova žena z dvema otrokoma. To so bila leta hudih preizkušenj, ki pa so jih vsi srečno preživeli in dočakali svobodo.

„Ob osvoboditvi sta sorodnika odšla, nama pa je ostalo vsega 60 dinarjev,“ sta se spomnila Melanška tistih časov. Pa sta bila srečna, da so zaživelj v svobodi, pa tudi sinova sta se dobro učila. Vnuki, 11-letna Petra, 12-letna Vesna, 17-letni Tomi in najstarejši Mladen so dedku in babici v veliko veselje.

Gizela in Ivan sta še dovolj pri močeh, da v hiši in na vrtu marsikaj postorita. Zalec je postal njun dom. Mesto je zlasti po zadnji vojni lepo napredovalo. Seveda pa Ivan in Gizela na svoj rojstni kraj nista pozabila. Z veseljem se spominjata mladosti, ki je bila sicer bolj trda, kot jo imajo njuni vnuki, a vseeno lepa.

Od jubilarov sem se poslovil kot od dobrih znancev, seveda z najboljšimi željami za njun praznik in z obljubo, da še pridem.

Lojze T.

TA PAMETNE

Dobil sem sobo s pogledom na morje ... problemov.

(Momčilo Dragičević)

X X X

Imel sem jih na piki, pa so me dali v oklepaj.

(Milan Dedić-Sizif)

Aktualno

ZMANJŠANJE MATERIALNIH STROŠKOV

Združeno delo vse bolj tarejo problemi pomanjkanja finančnih sredstev. Minili so časi, ko smo živeli na tuj račun; poslovati le s krediti in vrednostnimi papirji se ne da več. Ukrep za ukrepom vse bolj utesnjuje tiste, ki nimajo lastnih sredstev. Opozorila, da je treba gospodariti drugače, trošiti toliko, kot je mogoče in iskati notranje rezerve, so bila le bob ob steno. Ukrepi in priporočila niso padala na plodna tla. Šele zakon o začasni prepovedi uporabe družbenih sredstev za izplačevanje osebnih dohodkov za tiste, ki izkazujejo nekrito izgubo in imajo neporavnane obveznosti, pa je udaril v živo na najbolj občutljivo mesto. Sprejet je bil program razbremenitve; v občini naj bi gospodarstvo razbremenili za 425 milijonov din. Od tega naj bi gospodarstvo

predvsem s fizičnim obsegom zmanjšalo porabo energije in materialov v vrednosti 280 milijonov din. Torej bo besedi razbremenitev potrebno dodati še besedo varčevanje. Podatki namreč kažejo, da materialni stroški tudi v letošnjem letu za en odstotek naraščajo hitreje od skupnega prihodka. Na ta razkorak vplivajo cene energije in materialov, je bilo največkrat slišati v odgovor. Zahteva po varčevanju z energijo in materiali je bila v preteklih letih večkrat postavljena, le uresničevali je nismo. Rešitev smo iskali in tudi največkrat našli v višjih cenah, rana pa je ostala odprta. Sedaj je jasno, da takšno reševanje problemov ni bilo učinkovito. Pred nami je trd oreh, v njem pa še nekaj zdravih jedrc. Oreh pa bo treba streti ... jk

MLEKO V NOVI EMBALAŽI

V Celjskih mlekarnah zadnja dva meseca pakirajo mleko v pure pack embalažo, ki jo slovensko tržišče dosedaj še ni poznalo. Zaradi pomanjkanja embalaže in remonta starih strojev so bili potrošniku prisiljeni ponuditi več tako pakiranega mleka. Od 10 tisoč litrov mleka, ki ga dnevno napolnijo, imajo okoli 15 tisoč litrov mleka v pure pack embalaži.

S prodajo tega še nimajo dovolj izkušeni, tako da so v juliju v nekaj dneh iz trgovin dobili vrtnjenih več kot 700 litrov skisanega in še več tistega, ki mu je potekel rok uporabnosti, ker ga potrošniki niso kupili.

V mlekarni zagotavljajo, da stroji za polnjenje mleka v to embalažo brezhibno delajo in je mleko uporabno štiri dni, če

potrošniki in trgovine upoštevajo navodila za uporabo. Res pa je, da potrošniki mleka iz pure pack embalaže niso vajeni, slabše so ga sprejeli tudi zaradi cene. Zaradi dragih surovin morajo zanj odšteti pet dinarjev več kot za mleko v običajni embalaži.

Po mnenju tehnolojinje v Celjskih mlekarnah Vande Hafner se je mleko skisalo, ker z njim niti trgovina niti potrošnik nista pravilno ravnala. Mleko ima rok uporabnosti štiri dni s pogojem, da ni na višji temperaturi kot osem stopinj Celzija. V mnogih trgovinah mleka ne hranijo v hladilniku, temveč ga imajo na višjih temperaturah. Mleko je samo homogenizirano in ne sterilizirano in ima zato krajši rok uporabnosti, je pa bolj hranljivo.

m. n.

Pure pack embalažo uporabljajo v vseh deželah razvitega sveta. Pred ostalimi ima to prednost, da ni stroškov z vračanjem in ponovnim čiščenjem. Karton je izdelan iz dolgovlaknate sulfatne celuloze in prevlečen s tankim slojem plastičnih mas. S takšno embalažo ne onesnažujemo okolja. Edina slaba lastnost, ki jo ta embalaža ima, je ta, da jo Celjske mlekarnе v celoti uvažajo in tudi če bi imeli domačega proizvajalca, bi še vedno morali uvažati sulfatno celulozo, ki jo v največjih količinah proizvajajo na Finskem in v Sovjetski zvezi.

O pomenu osebne in kolektivne zaščite bolj seznaniti ljudi

Do leta 1987 bodo morale delovne organizacije nabaviti zaščitna sredstva pred učinki jedrskega, kemičnega in biološkega orožja. Do tega leta naj bi bil vsak zaposlen opremljen s sredstvi za osebno in kolektivno zaščito, dve leti kasneje pa bodo morali biti opremljeni vsi občani, ki te opreme nimajo zagotovljene v delovnih organizacijah.

Po planu, ki ga je izdelal občinski sekretariat za ljudsko obrambo, bi morali v teh letih priskrbeti še 1550 mask, ogrinjaj in ostalih zaščitnih sredstev.

Letos bi jih morali v delovnih organizacijah nabaviti 30 odstotkov od tega števila. Rezultati po prvem polletju niso nič kaj uspešni, saj so v delovnih organizacijah nabavili le 10 od-

stotkov opreme, predvidene za letos.

Na sekretariatu za ljudsko obrambo občine Zalec ocenjujejo, da se plan tako počasi uresničuje predvsem zato, ker so bili delovni ljudje o tem premalo obveščeni in ker so bili ti načrti izdelani v preozkih krogih. V bodoče bodo morali odgovorni ljudje v delovnih organizacijah bolje obveščati in seznanjati delavce o pomenu in načinu zagotavljanja zaščite.

Savinjski občan,

telefon

(063) 710-671

FOTOKRONIKA

Tudi direktorji ljubijo aerobikol (Posnetek s tekme med žensko nogometno reprezentanco Slovenije in ekipo žalskih direktorjev na Zalski noči 84. Foto: L. Korber)

Slabo vreme na žalski noči je še najmanj motilo „žalske fračarje“, ki so se pogumno pomerili v streljanju s tem iz otroških let že kar pozabljenim orožjem. (foto: T. Tavčar)

Zalec je postal bogatejši za okrepčevalnico HAMBIMEDALJON, ki jo je poleg tržnice odprl Jože Grmič iz Zalca. Mimoidoči se tam lahko okrepijo s hot dogom, hamburgerjem ali medaljonom. V svetu je takšen način ponudbe prigrizkov vsakdanji, Zalčani pa se, kot kaže, še niso navadili nanjo, saj lastnik pravi, da je promet še zelo majhen. Mi pa dodajamo, da morda ne bi bilo napak, če bi bil poleg še kakšen sedež, da bi človek lahko v miru zaužil prigrizek, hkrati pa bi pomagal prebroditi tudi tradicije miselnosti. Je pa tako, a ljudje rabimo nekaj časa, da sprejmemo novost.

V. Ck.

Se temu znižanju čevljev pridružuje tudi „znižanje“ našega znanja slovenščine? (foto: L. Korber)

Sempeter v Savinjski dolini

Široka paleta iz bogatega proizvodnega programa Sipovih kmetijskih strojev omogoča sodobno in kvalitetno kmetovanje, lažjo, učinkovitejšo, a ekonomsko cenejšo kmetijsko pridelavo.

SIP kmetijski stroji slovijo po svoji kakovosti in visoki tehnološki ravni.

DELO S SIPOVIMI STROJI — ZADOVOLJSTVO NAJZAHTEVNEJŠIH UPORABNIKOV

